[illegible] غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سى
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղրշ
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրք
» »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 գրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Յայտարարութեանց ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Բաժանորդագրութեան համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

‹ԱՆՑՈՒՔ› ՆԵՐԸ

Ապահովաբար, անուշադիր ակնարկ մը միայն նետեցէք առջի օրուան Սղերդի Թղթակցութեան վրայ, այն նախապաշարումով զոր ընդհանրապէս կ'ունենայ քաղքենի ընթերցողը լրագրաց գաւառային բաժինը կարդալու մասին, բացառութիւն ընելով հետաքրքրական պարագաներու և կարեւոր Թեմերու համար: Եւ սակայն Սղերդի սուրհանդակը կը պարունակէր իրողութիւն մը որ եթէ այդ հեռաւոր միջավայրին համար նորութիւն մըն է, և այս տեսակէտով մանրամասնաբար պատմուած, կեդրոն գաւառագլուխի մը համար՝ ինչպէս է Նիկոմիդիան՝ հետեւելի օրինակ մը կրնայ դառնալ: Արեւելքի միեւնոյն թիւին մէջ ուր կը հաղորդուէր թէ Սղերդի կէսուամիկ ժողովուրդը՝ Փառէն վարդապետին շուրջը հաւաքուած՝ առաջին անգամ ըլլալով քուէարկութիւն կատարեր և արագ ու կանոնաւոր կերպով կազմեր է Գաւառական ժողով, Վարչութիւն, Ուսումնական Խորհուրդ, Նիկոմիդիայէն ալ կը գրէին թէ ընտրական գործողութիւնները մեծ եռանդով վերսկսեր և… խանգարուեր են նորէն: Ի՞նչ բանի ծառայեցին ուրեմն այս քանի՛ ամսէ ի վեր ազգ. թերթերուն մէջ գրուածները, Պատրիարքարանէն ուղղուած հրահանգները և Վարչութեան կողմէ յատուկ քննիչի մը այցելութիւնը:— Հին պատմութիւնը կրկնել տալու:

Բայց այս տողերուն նպատակը Նիկոմիդիոյ խնդիրը քրքրել չէ, որուն քրքրուելիք կողմը չմնաց ա՛լ, — գէթ լրագրութեան համար, — այլ վեր առնել այն գեղեցիկ երեւոյթը զոր կը պատկերացնեն մեզ, հեռուէն, քանի մը տարուան ձեռնադրուած վարդապետներու, դեռաբոյս մօրուօք հովիւներու յանձնուած Թեմեր, որոնց ժողովուրդը չա՛տ աւելի գիտակցութեամբ ու համերաշխութեամբ կը կարգադրէ իր վիճակային գործերը ու կը կատարէ իր պարտականութիւնը, քան հինաւուրց եկեղեցականներու առաջնորդութեան տակ գտնուող կարգ մը վիճակներ որոնցմէ երկպառակութեան արձագանգներ միայն կը հասնին: Ատոնք, յառետեսութեան այնքան յաճախադէպ առիթներ տուին մեզի որ ճշմարիտ հաճոյք մըն է քիչ մըն ալ զբաղիլ այն Թեմերով ուր կուսակցական վէճեր չկան և հօտ ու հովիւ՝ համեստ, բայց միասիրտ գործունէութիւն մը ցոյց կու տան եկեղեցական ու կրթական շրջանակի մէջ: Այսպէս, Բաղէշի առաջնորդական տեղապահը՝ Եղիկ վարդապետ՝ որ Քաղցրահայեացի մենաստանը վերստին նորոգել տուաւ անձայն անշշուկ, հոն փոխադրեց որբերը, ուսեալ, բնակութիւն, դասաւանդութիւն, ամէն բան կարգադրեց ու մեկնեցաւ՝ իր հովուական իրաւասութեան մէջ գտնուող ուրիշ տեղեր ալ այցելելու և օգտակար դառնալու: Այսպէս, Շապին-Գարահիսարի առաջն. տեղապահը՝ Սմբատ վարդապետ՝ որ կարճ միջոցի մը մէջ մաքրեց իր նախորդին յոռի մատակարարութեան հետքերը, և հիմակ ալ հետամուտ է Թամզարայի հինցած դպրոցին շէնքը նորոգել, որբանոցի վերածելու համար: Թղթակից մը, երէկ, մանրամասնօրէն գրած էր այդ պէտքին վրայ, աղերսական շեշտով մը զգացնելով 40 ոսկիի կարօտութիւնն՝ զոր արդէն յայտնած էին Պատրիարքարան: Պատասխանատու է իրենց թէ գաւառի կարօտեալներու և որբանոցներու յատկացուած նպաստներուն բաւելու չափ իսկ դրամ չկայ կեդրոնը և հետեւաբար տեղական միջոցներով թո՛ղ կատարեն հարկ եղած նորոգութիւնը. իսկ Թամզարացիները կը կրկնեն թէ «մենք աղքատ ենք, չենք կրնար. մեր մայրերը ու կիները մանուսա գործելով կը հոգան որբերուն ապրուստը, բայց դպրոցի ծախքին, շէնքին նորոգութեանը չենք կրնար հասնիլ»: Այդ խեղճ գիւղացիներուն անարձագանգ մնացող աղերսին և Պատրիարքարանի արդարանալի մերժումին առջև, կարելի չէ՞ յուսալ որ անհատ մը գտնուի՝ խնդրուած պզտիկ գումարը ինքն իր կողմէն նուիրելու պատրաստ: Պոլսոյ մէջ չունի՞նք հարուստներ որոնց համար 40 ոսկին՝ օրուան մը ժամանցի կամ զբօսանքի գինն է, որմէ հրաժարելով իրական բարիք մը ըրած պիտի ըլլան, և Թամզարացիներուն կողմէ բարերար պիտի հռչակուին, առանց կեղծիքի, հաւատքով ու սրբտագեղումով: Հա՞րկ է որ այսքա՛ն ստիպողական ու այսքա՛ն համեստ նուիրատուութեան մը համար՝ օտար երկիր գտնուող մեծատուններուն յառենք աչքերնիս: Մարդասիրական զգացումին հետ արժանապատուութեան զգացում մըն ալ կայ որոնց գոնէ երկրորդը գրգռել ըլլալու էր:

Շարունակելով երիտասարդ եկեղեցականներու հովուական գործունէութեան շարքը, կը հանդիպինք նաեւ Թաթուլ վարդապետին որ Չըմըշկածագէն մեկնեցաւ լաւ յիշատակներ թողլով, ու Պանտըրմայի մէջ ողջունուեր է ջերմ համակրանքով մը: Պանտըրմա-Պալըքէսիրի ազգայինները որոնք առաջնորդական վէճերէ քիչ անգամ գլուխ առած ունին, խաբուած չեն բնաւ իրենց առաջին վայրկեանի ապաւորութեանը մէջ: Իրենց արդի տեղապահը, անշուք ու անշշուկ վարդապետ մը ինքն ալ, իր հօտին գնահատման ու համարման գործնական առիթներ ընծայելու ամէն առաւելութիւններով օժտուած է, համեստութեան թանձր քօղի մը տակ:

Տ. Ա.

ՊԶՏԻԿ ՆՕԹԵՐ

« ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻՆ »

Հեւացող հետաքրքրութեամբ մը կարդացի Գ. Լ. Սեդրոսեանի վիպակը, «Դերասանուհին», զոր կիսամսեայ Մասիսը բաղդ ունեցաւ հրատարակելու:

Սրտակեղեք պատմութիւնն է սիրահար դերասանուհիի մը, Մինէ, որ հաւասար թափով մը երկու տարփաւոր միանգամայն կը սիրէ՝ Արուեստն ու երիտասարդ մը:

Բայց անհաշտելի տարփածուներ են ասոնք, վասն զի երիտասարդը՝ դերասանուհին իր կեանքին ընկեր ընելու համար անհրաժեշտ պայման կը դնէ անոր, որ հրաժեշտ տայ Թատերաբեմին, իր մրցորդը:

Կը վարանի, կը տատամսի, կը տառապի Մինէն ընդդիմամարտ զգացումներու մէջ, ու ձեռքը հազիւ երկարած երիտասարդին զոր կը պաշտէ՝ գլուխն արդէն դարձուցած է դէպ ի Թատրոնը զոր չի կրնար ձգել, օ՛հ, չի կրնար լքանել…

Ու ահա ծանր, սպառիչ պայքարը երկու սաստկայոյզ սէրերու մէջ, ահագնադղորդ, պակուցիչ ընդհարումը սրտի երկու բուռն հոսանքներու, թեւ առ թեւ (corps-à-corps) անգորոյն ճակատամարտը երկու բռնաշունչ կիրքերու՝ որոնք հետզհետէ աւելի յորդաբոր, աւելի դժնդակ, աւելի կատաղի՝ զարհուրական հողմապտոյտ մը, սիքլոն մը կը ժայթքեն որ իր բռնական յորձանքին մէջ զեթ'զ ալ կը քշէ կը վարէ ոգեսպառ. օ՛հ, երեւակայութիւնս կը տզզայ տակաւին այս դէ՛չ երազով:

Առագաստի սենեա՞կը թէ կողմանց (coulisse) կը նետուի Մինէն, — հեղինակը նոյն իսկ քաջութիւն չէ ունեցած ըսելու մեզի ատիկա: Դերասանուհին զգացումներու քառուղիին մէջտեղ մտամոլար ու խելակորոյս՝ կը թալթլի, կը շարժկոծի դեռ, երբ կ'իջնէ վարագոյրը իր ալրած տաւմին վերջին արարին վրայ: Ու վէպը այսպէս հարցական խոշոր նշան մըն է, անեղ ու խորհրդաւոր հարցանիշ մը՝ դիւցազնը վէպին.

Գ. Սեդրոսեան հոգեկան այս մրրիկը, այս ալեկոծութիւնը յաջողած է նկարագրել մեզի խորունկ, Թոքապատառ շունչով մը: Վիպասանը Թափանցուն, ընդմուտ հոգեբանութեան ու գերասուր, պայծէ՞ վերլուծութեան ձիրքերը ունի հաւասար աստիճանով: Բոլոր վէպը «երակաինին տամկութիւնը» կը կրէ:

Անշուշտ, այս դերասանուհին մերինը չէ, — ռուսահայ արուեստագիտուհի մը կը թուի ինծի անիկա, որ Պոլիս եկած ըլլայ իր վէպը խաղալու, — բայց վիպագիրը կրցած է անոր ոտքերը ցվերջ գետինը գամել: Մինէն իր ողջն ու անէծքը բռնական ոճով մը կ'արձակէ միշտ, բայց կը խորհիմ թէ դերասանուհի մըն է անունակութեան խնդիր մը:

Գ. Սեդրոսեանի արձակը Թէպէտ տեղ տեղ թրթռուն՝ թոյլ ու «դիւրին» է գրեթէ միշտ, չասնտրուած բան մը ունի անիկա. գրական ճշմարիտ գիւտեր հոս ու հոն չեն կրցած փրկել այս ազգական վէպին գրականութիւնը որ հազիւ միջակ է:

Այս վերապահումով կը ծափահարեմ «Դերասանուհի»ին հեղինակը որ հայ բարքերէն յաջողած է գրական հունձք մը ընել:

Վիպագրութիւնը շատ ապերախտ ճիւղ մըն է մեր մէջ: Հայ ընկերական կեանքը իբր ներշնչարան շատ աղքատ է վիպասանին համար. ու պէտք է անկեղծաւ խնդակցիլ հայ վիպագրին ամէն անգամ որ մեր կենցաղին ամուլ դաշտէն անզօր տունկեր քաղելով՝ իր տաղանդին ջերմանոցին մէջ զայն կը կենսաւորէ, կ'ուռճացնէ:

Ցեղնեալ ընկերութիւններու մէջ, ինչպէս մերինը, ուր կնոջ անհատականութիւնը չէ փթթած տակաւին՝ վիպասանութիւնը բաղդատմամբ գրական ուրիշ սեռերու՝ վար կը մնայ միշտ, վասն զի կինն է յատկանշական նիւթը վիպագրութեան:

Հայ վիպասանութիւնը այն ատեն պիտի ծաղկի երբ հայ կինը կամք մը, կիրք մը, մտատիպար մը ունենայ:

Ս. ՆՑՈՐԴ

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութեան Ռէնի զինուորական ատեանին առջեւ կատարուիլը որոշուելէն ի վեր, այդ սովորաբար հանդարտ քաղաքը արտաքոյ կարգի ոգեւորութիւն մը ստացած էր: Բազմաթիւ վրօսաշրջիկներ, հետաքրքիրներ՝ Եւրոպայի ու նոյն իսկ Ամերիկայի չորս ծայրէն հոն վազած էին բազմաթիւ թերթերու թղթակիցներուն հետ, որոնք Ռէնի ծակը ծուկը նկարագրեցին յաջորդաբար, ամէնէն աննշան տեղեկութիւններն անգամ հաղորդելով իրենց թերթերուն:

Միեւնոյն ոգեւորութիւնը նաեւ Պրէսթի մէջ՝ ուր կը սպասուէր Սֆաքս յածանաւին ժամանման. այդ նաւով էր որ Տրէյֆիւս կը վերադառնար: Յածանաւը սակայն, բաւական ուշ մնաց այն կողմերը տիրող փոթորիկին պատճառաւ. թէ չէ աւելի շուտ պիտի կրնար ցամաք հանել անմեղ մը՝ որ անիրաւ տեղը կը տառապէր 1894էն ի վեր և որ մօտ օրէն հանդիսաւորապէս իր պատիւը վերահաստատուած պիտի տեսնէ այնչափ նեղութիւններ քաշելէ ետքը:

Հեռագիրը ծանոյց արդէն թէ՛ Սֆաքսին ժամանումը և թէ՛ Տրէյֆիւսի Ռէն տարուիլը: Երէկ իրիկուան թղթաբերով առնուած ֆրանսական թերթերը հետեւեալ չահեկան մանրամասնութիւնները կը պարունակեն այդ մասին:

«ՍՖԱՔՍ»Ի ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Սֆաքս՝ անցած շաբաթ գիշեր ժամը ութին տեսնուեցաւ Լօրիանի առջեւ և իրիկուան ժամը իննին Քիպըռոնի ծովախորշը մտաւ: Ծովը այն աստիճան յուզուած էր որ Տրէյֆիւսը յածանաւէն առնելով ցամաք փոխադրելու համար ղըրկուած Քօտան պահականաւը հազիւ երկու ժամէն կրցաւ նշմարել յածանաւին լոյսերը: Ալիքները, գերազանցապէս յուզուած, սաստկութեամբ կ'ելեւէջէին շարունակ, արգելք ըլլալով երկու նաւերուն հաղորդակցութեան:

Այդ միջոցին սոսկալի անձրեւ մը սկըսած էր արդէն և փողոցները մարդ չէր մնացած: Քանի մը հետաքրքիրներն ալ որոնք քարափին վրայ հաւաքուած էին, կը հեռանան գլխիկոր: Քարափներուն վրայ ոստիկան-զինուորներ, ոստիկանական պաշտօնեաներ և իրենց կառքերը միայն կը գտնուէին: Նաւահանգիստին հրամանատարը յանկարծ այդ խումբին մօտեցաւ և երթալով մէկու մը քով՝ որ ոստիկանական պաշտօնեաներուն պետը կ'երեւար, խորհրդաւոր կերպով քանի մը բառ ըսաւ անոր: Քօտան յաջողած էր վերջապէս Սֆաքսի մօտենալ և Տրէյֆիւսը ցամաք կը հանէր:

Ծովը կը մռնչէր շարունակ, ալիքները քարափներուն կը զարնուէին պահ՝ պահ՝ զօրս կը ծեծէն բուռն թափով. սոսկալի հով մը կը փչէր և անձրեւը միշտ կը տեղար: Քօտանի ստուերը կը տեսնուի մութին մէջ և մակոյկ մը անկէ բաժնուելով քարափին կը մօտենայ: Տասը նաւաստիներ կը գտնուին մակոյկին մէջ՝ ուր մարդ մը կեցած է ոտքի վրայ. անհամբերութեան յայտնի շարժումներ ընող մարդ մը՝ որ մակոյկին քարափներուն մօտեցածին պէս, դուրս կը ցատկէ. անմիջապէս երկու ոստիկան անոր քովը կը փութան. ուրիշներ ալ կը միանան անոնց մինչեւ կառք մը՝ որուն մէջ կը նստի մարդը, ուրիշ կառքերու հետ դէպի կայարանը ուղղուելով: Մարդը՝ որուն գլխարկը դեղեւկոտ էր քիչ մը, Տրէյֆիւսն էր՝ երկար վերարկու մը հագած և աչնոցը քիթին: Ոչ մէկ խօսք կ'արտասանէ ու վակոն մը կը մտնէ:

Այդ միջոցին պատահած ամէնէն կարեւոր միջադէպն էր հետեւեալը՝ որ իր զուարճալի կողմը ունի: Տրէյֆիւսի կառքին դռնակին առջեւ երկու կարգի վրայ ոստիկաններ շարուելու հրաման տրուած էր: Ոստիկանները՝ կառքերը չփոխելով, կը կենան ճիշդ այն կառքին առջեւ՝ ուր ոստիկանապետն ու իր մարդիկը պիտի նստէին: Տրէյֆիւս ազատօրէն իր կառքը կը մտնէ՝ մինչդեռ ոստիկանապետն ու իր ստորադաս պաշտօնեաները ոստիկաններու հսկողութեան տակ միայն կառք կը նստին: Ոստիկանները Քիպըռոնէն ըլլալնուն՝ չէին ճանչնար զանոնք:

Գալով Սֆաքսի Քիպըռոն մտնելուն, փոխանակ Պրէսթի՝ ինչպէս որ նախապէս որոշուած էր, ոստիկանութեան մէկ խաղն էր պարզապէս: Պրէսթի մէջ բազմաթիւ թղթակիցներ և ահագին ալ բազմութիւն մը հաւաքուած էին, մինչդեռ միւս կողմէ, բացի քանի մը հոգիէ, ոչ ոք Քիպըռոնի մէջ կը կասկածէր թէ Տրէյֆիւս հոն ցամաք պիտի հանուէր: Նոյն իսկ նաւահանգստին վարչութիւնը անտեղեակ էր այդ բանէն. այնպէս որ երբ Տրէյֆիւս ցամաք ելաւ, ոչ մէկ պաշտօնեայ կը գտնուէր քարափներուն վրայ՝ բացի սպահակ նաւազէն որ ուզեց արգիլել Տրէյֆիւսը, ըսելով ոստիկանապետին.

—Ներեցէ՛ք պարոն, իրաւունք չունիմ այս ճամբորդը ազատ ձգելու, քանի որ գաղթավայրերէն կու գայ և իր թուղթերը չէ ցուցուցած:

Մարդը՝ պարզ ճամբորդ մը կը կարծէր Տրէյֆիւսը: Ոստիկանապետը կը պարտաւորուի ճանչցնել ինքզինքը՝ և ամէն ապահովութիւն կու տայ անոր թէ ի՛նք կը ստանձնէ առաջ գալիք բովանդակ պատասխանատուութիւնը:

ՌԷՆԻ ՄԷՋ

Տրէյֆիւսի Ռէն հասնելէն առաջ բազմաթիւ հետաքրքիրներ խռնուած էին զինուորական բանտին շուրջը: Ոչ ոք սակայն երկար սպասեց. տակաւ ցրուեցան մարդիկը, և երբ Տրէյֆիւսը բերող կառքը բանտին դրան առջեւ հասաւ, հազիւ 50 մարդ մնացած էր հոն:

Ժամը վեցը հինգ անցած էր, երբ ոստիկաններու հարիւրապետը բանտապետին յանձնեց Տրէյֆիւսը՝ որ անմիջապէս բանտ առաջնորդուեցաւ: Քաղաքապետը իսկոյն իմաց տուաւ տիկին Տրէյֆիւսի թէ ամուսինը Ռէն հասած է և թէ նոյն առտուընէ իսկ, ուզած ժամուն կրնայ տեսնել զայն:

Ժամը ութուկէսին Տիկին Տրէյֆիւս իր հօրը, մօրը և մեծ եղբօրը կողմէ բանտ կ'առաջնորդուի. արդէն այն տունը զոր, ինչպէս գրեցինք, Տիկին Կոտառ անոր տրամադրութեան տակ դրած է, շատ մօտիկը կը գտնուի բանտին: Պ. և տիկին Հավէ կ'ընկերանան անոնց: Ժամբան՝ բոլոր հետաքրքիրները յարգանքով կը բարեւեն այդ խումբը:

Տիկին Տրէյֆիւս միայն կ'արտօնուի իր ամուսինը տեսնել. իրեն ընկերացող ազգականներն ու բարեկամները խօսարանը կը մնան, և ինք մինակը կ'առաջնորդուի բանտին առաջին յարկը ուր իր ամուսինը կը գտնէ և որուն հետ կը մնայ մինչեւ ժամը տասը քառորդ անցած: Այդ առաջին օրը իրեն արտօնութիւն տրուեցաւ ցորեկէն ետքն ալ իր ամուսինն այցելելու: Ասկէ վերջը՝ երկու օրը անգամ մը միայն, այսինքն շաբաթը երեք անգամ պիտի կրնայ իր ամուսինը տեսնել: Այսօր, յայտնի չէ տակաւին թէ ի՛նչ խօսեցան երկու ամուսինները. անկարելի էր արդէ յուզուած վիճակին մէջ բառ մը խլել տիկին Տրէյֆիւսէն: Ընդհանուրին կարծիքը սա է որ Տրէյֆիւս շատ փոխուած է, հակառակ բարոյապէս ու ֆիզիքապէս բաւական գոհացուցիչ վիճակ մը ունենալուն: Ծերունիի մը կերպարանքը ունի, ժամանակէն առաջ ճերմկցած մազերով, և չի կրնար նոյն իսկ կատարելապէս խօսիլ իր լեզուն. Սատանայի կղզին մէջ խեղճը արտօնութիւն չունէր իր պահապաններուն հետ երկարօրէն խօսակցելու. արդէն չէին ալ խօսքի բռնուեր հետը. ատոր իբր հետեւանք, կ'երեւայ թէ ուղեղը կերպով մը թմրած է այսօր:

Կը յուսացուի սակայն թէ քիչ առ քիչ, մէկ կողմէն հանգիստ առնելով և միւս կողմէ ալ իր ընտանիքին և այցելուներու հետ յարաբերութեան մէջ գտնըւելով, պիտի կրնայ յաղթել այդ տկարութեան: Մեծ դժուարութեամբ կը խօսի թէեւ այսօր, սակայն կը պահանջէ որ կարելի եղածին չափ շուտ տեղի ունենայ զինուորական ատեանին նիստը:

Տիկին Տրէյֆիւս՝ իր առաջին տեսակցութեան օրը շատ տխուր էր բանտէն ելած միջոցին. և սակայն՝ շատ աւելի գէշ վիճակի մը մէջ կը կասկածէր գտնել իր ամուսինը:

Տրէյֆիւս բնաւ տեղեկութիւն չունի եղեր երկու տարիէ ի վեր անցած դարձածէն: Սֆաքսի բոլոր նաւաստիներուն հրաման տրուած էր արդէն որ բնաւ դատին և անոր հետեւորդ պարագաներուն վրայ չխօսին Տրէյֆիւսի հետ: Այսօր միայն գիտէ Հանրիի անձնասպանութիւնը, տը Պուատէֆռի հրաժարումը և Բաթի տը Քլամի բանտարկութիւնը:

Իր փաստաբանները յաջորդաբար պիտի պատմեն իրեն՝ դատին բոլոր մանրամասնութիւնները, որպէս զի լիովին տեղեակ ըլլայ այն պարագաներուն՝ որոնք վերադատումը անհրաժեշտ դարձուցին: Բացատրութիւն մը՝ որ շատ երկար պիտի ըլլայ անշուշտ:

Քաղաքը շատ հանդարտ մնաց Տրէյֆիւսի հասած օրը: Հետաքրքիրներ միշտ կը պտուտքին բանտին շուրջը. ամէնքն միակ մտածում մը ունին. սպասել արդարութեան կատարելիք գործին:

ԱՆԱՏՈԼԻԱ—ԳՈԼԷՃ

ՄԱՐԶՈՒԱՆ, 17 Յունիս.

Դպրոցական քննութեանց և հանդէսներու այս եղանակին մէջ տեղւոյս Անատոլիա-Գոլէճն ալ իր բաժինը ունեցաւ անցեալ և այս շաբաթներուն միջեւ:

Ամսոյս 9ին սկսան Օրիորդներու բարձրագոյն վարժարանի ամավերջի քննութիւնները: Սանուհիները ընդհանուր առմամբ յաջողակ երեւցան:

Յունիս 10ին, հինգշաբթի օրուընէ սկսեալ մինչեւ շաբաթ, յունիս 12, տեւեցին Գոլէճին մանչերու տարեկան հարցաքննութիւնները:

Յունիս 12, շաբաթ օրը տեղի ունեցաւ Ամերիկեան Որբանոցին հանդէսը: Որբեր և որբուհիներ բաւական յառաջդիմութիւն ցոյց տուին: Հայերէն, Թուրքերէն և անգլիերէն արտասանութիւններ կ'ընդհատուէին որբերու կողմէ ներդաշնակութեամբ երգուած քառաձայն երգերէ: Հանդէսին մէջ՝ մանչ որբերու յատուկ շէնք մը կառուցանելու նպատակաւ (որովհետեւ մինչ ցարդ, Գոլէճին մօտ վարձու առնուած տուներու մէջ կը մնային որբ մանչերը՝ մինչդեռ որբուհիները միսիոնարներէ մէկուն տան մէջ կը մնային՝ որ որբանոցի վերածուած էր) հանգանակութիւն մը կատարուեցաւ: Այս հանգանակութիւնը բաւական լաւ արդիւնք տուաւ, նուիրատուներու առատաձեռնութեան շնորհիւ: Ներկաներէն՝ Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Մամբրէ քահանայ խօսեցաւ ազդու կերպով՝ թէ «բարիքը երբեք չի կորսուիր». շեշտեց սա կէտը թէ հեռաւոր բարերարներ, բաց ի լսելէ և կարդալէ, գործնական բան մը չեն տեսներ իրենց նուէրներուն փոխարէն. սակայն քանի որ մեր աչքին առջեւը կը տեսնենք հայ որբերու նկատմամբ տարուած խնամքը և հոգածութիւնը՝ բնաւ չենք կրնար մոռնալ: Հաճոյալի էր տեսնել հանդէսէն վերջ, Գոլէճին բակին մէջ որբ մանչերու կողմէ ներկայացուած մարմնամարզի փորձերը և մանկապարտէզի փոքրիկ որբուհիներուն խաղերը, երգերը, պարերը, և այլն: Հանդիսականները գոհ սրտով մեկնեցան:

Կիրակի իրիկուն, ըստ սովորութեան, դպրոցին սրահին մէջ երկսեռ շրջանաւարտներու համար մասնաւոր ուղերձ մը եղաւ տեսուչին կողմէ: Երկուշաբթի առաւօտ աղջկանց վարժարանի սրահին մէջ տարեկան հանդէսը և շրջանաւարտուհիներու վկայականաց բաշխումը կատարուեցաւ:

Վարժարանը այս տարի ունեցաւ 10 հայ և մէկ յոյն ընթացաւարտուհի՝ որոնք իրենց վերջին ճառերը խօսեցան՝ ներկայ եղողներուն գնահատման արժանանալով: Այդ շրջանաւարտներն ու իրենց ճառերուն նիւթերն են՝ Արուսեակ Սրվանճեան (Հէքէկցի). «Աշխարհիս մէջ ամէնէն մեծ գործը» անգլիերէն, Մարիամ Զավտարեան (Իսկիլիպցի). «Հայ կանանց պարտականութիւնը» Թուրքերէն, Եւգինէ Խերեան (Սամսոնցի). «Դարուս մէկ քանի մեծ անձնաւորութիւնները» հայերէն, Աղաւնի Ոսկերիչեան (Ամասիացի). «Հին Պոնտոս» անգլիերէն, Պայծառ Փափազեան (Գաւու-Գայեա). «Դարուս հրաշալիքները» հայերէն, Աննիցա Թիւրատեան (Թոգաթցի). «Երաժշտութեան ուսումը և անոր ազդեցութիւնը» Թուրքերէն, Աղաւնի Խըրըմեան (Օրտուցի) «Նախակրթութեան ազդեցութիւնը նկարագրի վրայ» հայերէն, Գարանիցա Արսլանեան (Մարզուանցի). «Շրջանը աւարտել՝ ուսումը աւարտել չէ» Թուրքերէն, Լիզիա Գըրաճեան (Մարզուանցի). «Ընտրութիւն» հայերէն, Թերեզա Մէհտէրեան (Թոգաթցի). «Հորիզոնի գիծը» (հանդերձ հրաժեշտով) անգլիերէն, Վասիլիքի Պիրեագօ (Մարզուանցի, Յոյն) յունարէն. «Գիտութեան զօրութիւնը»:

Հանդէսին սկզբնաւորութենէն մինչեւ վերջը՝ երգուած հրաժեշտի կամ ուրիշ երգերը և եղանակները խնամով պատրաստուած էին:

Նոյն օրը, իրիկուան մօտ, Գոլէճին սրահը լեցուած էր հանդիսականներու ստուար բազմութեամբ՝ որոնք եկած էին բարձր կարգերու ճարտասանական մրցման ներկայ գտնուելու համար: Հայերէնի եւ ուսողութեան մէջ Ա. մրցանակ շահեցան Պ. Վ. Դաւէթեան և Պ. Մ. Եարմայեան երէց (Senior) կարգէն. դարձեալ միեւնոյն կարգէն անգլիերէնի՝ Պ. Մ. Եարմայեան: Կրտսեր կարգէն Թուրքերէնի՝ Պ. Մ. Էպլէկեան և կրտսերագոյն (Ֆրէշմէն) կարգէն անգլիերէնի արտասանութեան Ա. մրցանակ շահեցաւ Պ. Ա. Թաշճեան և Բ. կարգի մրցանակ՝ Պ. Գ. Ագըլեան: Բողոքական ազգայնոց ժողովարանին մէջ բաժնուեցան ընթացաւարտներու վկայագրերը: Այս հանդէսը, որ վերջինը եղաւ, սկսաւ նախապէս նուագահար խմբին կողմէ զարնուած նուագով մը, յետոյ աղօթքով մը և Աստուած ուղղուած փառաբանական երգով մը: Ներկայ տարւոյ Գոլէճին հինգ ընթացաւարտները՝ որոնց մէկը հայ է՝ հետեւեալ կարգաւ խօսեցան իրենց ատենաբանութիւնները: Պ. Գրիգոր Ալչըճեան (Թալասցի) հայերէն. նիւթ՝ «Յաջողութեան լաւագոյն պայմանները»: Պ. Արմենակ Եաղլեան (Կիւրինցի) անգլիերէն. «Վճռական մրցում մը պատանեկութեան մէջ»:

Կայս. Համիտյէ քայլերգին նուագումէն ետքը, որուն յոտնկայս ունկնդրեցին բոլոր ներկաները, Պ. Յակոբ Էմինեան (Եօզղատցի) Թուրքերէն ուղերձ մը կարդաց բարեմաղթութիւններ ընելով վասն արեւշատութեան Վեհ. Սուլթանին: Յետոյ արտասանեց իր ճառը որուն նիւթն էր «Ուսման նպատակը միայն ապրուստ ճարել չէ» և ի վեր հանեց զանազան իմաստասէրներու կարծիքը ուսման նկատմամբ: Կրկին երգ մը վերջ Պ. Միհրան Օհանեան (տեղացի), ֆրանսերէն, նիւթ՝ «Գերեզմանը կը յաջորդէ օրօրոցին»: Վերջին ճառը արտասանեց յոյն շրջանաւարտ մը: Ասոնցմէ վերջ Գոլէճին տեսուչ Մ. Թրէյսի, ի պատասխան վերջին ճառախօսին հրաժեշտի ողջոյնին, յորդորներ տուաւ և իր ձեռքով յանձնեց ամէն մէկուն իրենց վկայագրերը՝ յաջողութիւն մաղթելով:

Ներկայ էին կառավարական պաշտօնեաներ և ուրիշ ծանօթ անձեր: Գայմագամ պէյը բացակայ էր ստիպողական պատճառով մը, բայց իր կողմէ ղրկած էր մուավինը որ յորդորական մը կարդաց շրջանաւարտներուն: Գոլէճին Թուրքերէնի ուսուցիչ Բրոֆ. Յակոբեան էֆ. կարդաց մաղթանք մը ձօնեալ Վեհ. Սուլթանին. քարոզիչ Պ. Ատանալեան եւս Ն. Կ. Վեհափառութեան արեւշատութեանը համար աղօթքով մը փակեց հանդէսը, շատ քաղցր տպաւորութեան մը տակ թողլով 1500է աւելի հանդիսատեսները:

* * *

Ա՛լ ամէն գործ վերջացած էր աշակերտներուն և աշակերտուհիներուն համար. կը մնար՝ իրենց ծննդավայրը վերադառնալ: Արդէն վարժարանի բակին մէջ կը լսուէին կառապաններու հետ սակարկութեան ձայներ: Մէկը իր գոյքերը կը կարգադրէր, միւսը իր հաշիւները: Ամէնքն ալ ուրախ էին բաց ի անոնցմէ՝ որոնք կարգ փոխելու յաջողած չէին:

Օրը կը տարաժամէր, գիշերը նոյն ոգեւորութիւնը. պատրաստութիւնները վերջացած չէն: Շրջանաւարտներէն ոմանք խումբ խումբ ժողվուած կը խօսակցէին օրուան հանդէսին վրայ: Առտուն, դեռ արեւը չծագած՝ ամէնքն ալ ելած են ոտքի: Դարձեալ աղմուկ և իրարանցում. բակին մէջ կ'երեւան ճամբորդողներուն անկողնի և պայուսակի դէզերը: Քիչ ատենէն բակը կառքերով կը լեցուի. մինչեւ կէս օր մտնող, ելնող, գացող, եկող անպակաս են՝ մրջիւնի բոյնի նման. հայ դասատուները ներկայ գտնուելով ողջերթ կը մաղթէին ուղեւոր աշկերտներուն։

Երեկոյին դպրոցը ամայացած էր կարծես, զի շատեր մեկնած էին։ Արձակուրդը պիտի տեւէ տասը շաբաթ։

Գ. ՕՁԱՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ԴԷՊՔԵՐԸ. — Պրիւքսէլէն երկուշաբթի օրուան թուականով հետեւեալ նորագոյն տեղեկութիւնները հեռագրեն.

Երեսփ. ժողովին մէջ նախարարապետ Պ. վան տէն Բէրղում, կառավարութեան անունով, յայտարարեց թէ նախարարներէն մէկ քանին նոր առաջարկութիւններ պիտի ընեն ընտրական օրինագծին համար. թէ կառավարութիւնը այնպէս կը նկատէ որ այդ առաջարկութիւնները պէտք է քննուին բոլոր կուսակցութիւններէն կազմուած յանձնաժողովի մը կողմէ եւ թէ կառավարութիւնը տրամադիր է քննել թէ ի՛նչ ընել հարկ է՝ բաղձացեալ համաձայնութիւնը առաջ բերելու համար։ Երեսփոխան Պ. Վանտէրվէլտ, ձախակողմի երկու կուսակցութիւններուն անունով, յայտարարեց թէ համակարծիք է կառավարութեան առաջարկութեանը։ Ձախակողմի կուսակցութիւնները յայտարարութիւն մը հրատարակեցին թէ նկատողութեան առնելով նախարարութեան յայտարարութիւնը որ ընտրական օրինագծին ետ առնուած ըլլալը կը նշանակէ, պարտականութիւն կը սեպեն արգիլելու ընտրական այն ամէն բարենորոգումները որոնք կատարուին առանց խաղաղութեան կոչման պէտք ձգելու։

—Շաբաթ օրուան թուականով Պրիւսէլէն առնուած լուրերու նայելով, Անվէրսի մէջ մեծ ցոյց մը կատարուեր է ընտրական օրինագծին դէմ։ Ութը-ինը հազար հոգիէ բաղկացած թափօր մը, որուն առջեւէն կը տարուէին պելճիքական դրօշը ինչպէս նաեւ ազատականներու եւ ընկերվարականներու դրօշները, փողոցները պտտեր է հեգնական աղաղակներ արձակելով կաթոլիկ հաստատութեանց առջեւ եւ նպաստաւոր ցոյցեր ընելով քաղաքապետին համար։ Ճառեր արտասանուեր են եւ վերջապէս ցոյցը կատարուեր է խաղաղ կերպով։

—Պրիւսէլի, Կանի, Անվէրսի եւ Լիէժի քաղաքապետները ներկայացեր են թագաւորին։ Յայտարարեր են Ն. Վեհափառութեան թէ անհրաժեշտ է որ ընտրական օրինագիծը ետ առնուի, որպէս զի խաղաղութիւնը վերահաստատուի։ Պրիւսէլի քաղաքապետը նախ խօսք առնելով յայտարարեր է թէ նախարարութիւնը անտանելի դիրքի մը մէջ կը դնէ զիրենք, մէկ կողմէն յանձնարարելով որ խաղաղութիւնը պահպանեն եւ միւս կողմէ առաջարկելով այնպիսի օրինագիծ մը որ երկրին խիղճը կը վրդովէ։ «Իբրեւ կարգապահ մարդ, յարեր է քաղաքապետը, անկարող ենք բան մը ընելու, եթէ նախարարութիւնը մէջտեղէն չվերցնէ դժգոհութեան տարրերը։ Ընտրական նոր օրինագիծը կղերական կուսակցութիւնը պիտի ամրապնդէ իր իշխանութեանը մէջ, եւ միւս կողմէ ազատական կուսակցութիւնը անոր ստորագաս պիտի ըլլայ անսահման ժամանակով։» Միւս քաղաքապետներն ալ կարգաւ խօսեր են նոյն մտքով եւ խնդրեր են թագաւորէն որ վերջ տրուի այս անել տագնապին։ Լէոբոլտ թագաւորը մեծ ուշադրութեամբ մտիկ ըրեր եւ քաղաքապետներուն հետ տեսակցեր է, ըսելով որ կը յարգէ բոլոր հաստատութիւնները եւ կը բաղձայ որ բարեկարգութիւնը վերահաստատուի, բայց ամէն բանէ առաջ Սահմանադրութիւնը կը յարգէ։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ. — Աւասիկ եզրակացութիւնները այն տեղեկագրին զոր Դեսպանախորհուրդին առաջին յանձնաժողովը՝ զինընկէցութեան համար կազմուած՝ ընդունեց ուրբաթ առտու.

«Անդամները այն յանձնաժողովին որ պաշտօն ունի քննել Կիլինսքի գնդապետին առաջարկութիւնը՝ Մուրավիէվ կոմսին շրջաբերականին առաջին կէտին համար՝ երկու անգամ գումարուեցան։ Բացի Կիլինսքի գնդապետէն, միւս բոլոր անդամները միաձայնութեամբ ընդունեցին, Ա. Թէ դժուար պիտի ըլլայ, նոյն իսկ հինգ տարուան համար, սահմանել բանակներու թիւերը, առանց միեւնոյն ատեն կարգադրելու ազգային պաշտպանութեան միւս տարրերը. Բ. Թէ ոչ նուազ դժուար պիտի ըլլայ միջազգային պայմանադրութեամբ մը սահմանել այդ պաշտպանութեան տարրերը, որոնք իւրաքանչիւր երկրի մէջ տարբեր տեսակէտներով կազմակերպուած են։ Հետեւաբար յանձնաժողովը կը ցաւի որ չի կրնար ընդունիլ ռուս կառավարութեան անունով եղած առաջարկութիւնը։ Յանձնաժողովին անդամներուն մեծամասնութիւնը այնպէս կը նկատէ թէ բաղձալի է որ կառավարութիւնները իրենք մանրազննին կերպով ուսումնասիրեն խնդիրը։»

Ֆրանսական առաջին պատուիրակ Պ. Պուրժուայի առաջարկութեամբ՝ վերոգրեալ եզրակացութեանց վրայ հետեւեալն ալ աւելցաւ.

«Յանձնաժողովը այնպէս կը նկատէ թէ հիմա աշխարհի վրայ ծանրացող զինուորական ծախքերու սահմանափակումը մեծապէս բաղձալի է՝ մարդկութեան բարեկեցութեան նիւթական ու բարոյական զարգացումին համար։»

Այս վերջին հատուածը, որ ընդունուեցաւ, միանգամայն կը վերաբերի ցամաքային բանակներու եւ նաւատորմերու թիւին եւ ելմտացոյցին։

Իրաւարարութեան քննիչ մասնախումբը երկրորդ ընթերցումով բոլորովին աւարտած է իրաւարարութիւնը գործադրելու եղանակին քննութիւնը։ Յետոյ պիտի սկսի, երկրորդ ընթերցումով, քննել միայն դատարանին ծրագիրը զոր ներկայացուցած է Անգլիոյ առաջին պատուիրակը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ, անցեալ ուրբաթ, Լորտ Չարլս Պէրէսֆորտ հարցուց արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիքի թէ ո՛ւր մնացած է Շանկայի արտօնութեանց վէճը։ «Ֆրանսական կառավարութիւնը, յարեց Լորտ Չարլս Պէրէսֆորտ, վերջապէս ետ կեցած է՝ այդ կարեւոր մէկ նաւահանգիստին վրայ քոնթրոլի իրաւունք եւ իրաւասութիւն ունենալու պահանջումէն։ Անգլիական կառավարութիւնը արդեօք ընդունա՞ծ է Ֆրանսացիներու պահանջումը թէ իրենց արտօնութեանց վայրերը իբրեւ ֆրանսական երկիր ճանչցուին, մինչդեռ միւս կողմէ Անգլիոյ արտօնութեան շրջանակին մէջ ալ կ'ուզեն Անգլիոյ հիւպատոսին հաւասար քոնթրոլի իրաւունք վայելել։ Արդարացի՞ է Ֆրանսացիներուն այն պահանջումը որով կ'ուզեն Չէ-Զուանն ալ իրենց ազդեցութեան շրջանակին մէջ ունենալ։»

Պ. Պրոտրիք պատասխանեց. — «Երկար բանակցութիւններէ ետքը, վերջերս Շանկայի մէջ ձեռք բերուեցաւ ընդարձակումը միջազգային արտօնութեան, որուն մէջ բոլոր տէրութիւնները, նաեւ Ֆրանսա, հաւասար իրաւունքներ ունին։ Ֆրանսայի կառավարութիւնը կը պնդէ չինական իշխանութեանց մօտ, որպէս զի բոլորովին ֆրանսական արտօնութիւն մը ձեռք բերէ, բայց մանրամասնութիւններուն վրայ կատարեալ տեղեկութիւն չունինք։ Չէ-Զուան մէկն է այն երկու նահանգներէն որոնց նկատմամբ 1896, յունուարի յայտարարութեան համաձայն, Անգլիա հաւասար մասնակցութեան իրաւունք ունի՝ Ֆրանսայի տրուած ամէն տեսակ առաւելութիւններու։»

Հանքօուի մէջ Ռուսիոյ ձեռք բերած արտօնութիւններու մասին արտաքին գործոց խորհրդականը յայտարարեց թէ Անգլիոյ կառավարութեան նպատակը այն է որ բրիտանական հպատակի մը ո եւ է սեպհականութիւնը չի կրնար օտար արտօնութեան մը շրջանակին մէջ առնուիլ՝ առանց տիրոջը հաւանութեանը։ «Չինացիները, յարեց Պ. Պրոտրիք, Հանքօուի մէջ ընդարձակեցին Անգլիոյ արտօնութիւնները, իբրեւ գոհացում՝ Ռուսիոյ տրուած այն հողերուն որոնց մէկ քանին անգլիական հպատակներու կը պատկանէին եւ որոնց համար տէրերուն հաւանութիւնը առնուած չէր։»

ՍԱՄՈԱ. — Թայմզին Սամոայի թղթակիցը յունիս 16 թուականով հետեւեալը գրած է իր լրագրին.

«Տագնապը շատ բուռն վիճակի մը հասած է եւ կը վախնամ որ եթէ անմիջական լուծում մը չըլլայ, աղետալի հետեւանքներ առաջ գան։ Կացութեան վրայ ստոյգ տեղեկութիւն առնելու համար, երկրին ներքին մասերը պտըտեցայ. Փալէթայէն անցայ որ Մաթաաֆայի կեդրոնական բանակետղն է եւ ուր ունկնդրութիւն մը տուաւ ինծի։ Մաթաաֆա յայտարարեց թէ ձեռքէն եկածը ըրած էր իր բարեացակամութիւնը ցոյց տալու համար երեք տէրութեանց գոմիսէրներուն, բայց թէ ասոնք գործադրած չէին իրենց յանձնառութիւնները. նաեւ թէ Մալիէթոայի հետ ալ միեւնոյն եղանակով վարուած չէին։ Ուստի Մաթաաֆա խնդրեց ինծմէ միջնորդել գոմիսէրներուն մօտ, որպէս զի Մալիէթոայի ալ միեւնոյն հրամանները տրուին։ Աւելի վերադառնալուս ուզեցի կատարել ինծի եղած յանձնարարութիւնը, բայց հոն իմացայ թէ ծանր անհամաձայնութիւններ ծագած են գոմիսէրներուն միջեւ, թէ խզում մը մօտալուտ է եւ թէ գոմիսէրները մտադիր են կարեւոր հեռագիրներ ղրկել իրենց կառավարութիւններուն։ Կ'երեւայ թէ որոշուած է որ Մալիէթոա հեռանայ Մուլինուէ, բայց վերջին վայրկեանին, եւ հակառակ գերման պատուիրակին բողոքներուն, յանձնառութիւնները չգործադրուեցան։ Եթէ կռիւ մը ծագի, շատ անհեթեթ պիտի ըլլայ, եւ այս անգամ ոչ միայն բնիկները այլ անխտիր ամէն ազգի օտարազգիներն ալ վտանգի մէջ պիտի ըլլան։»

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ՃԱՌԸ. — Գերմանիոյ կայսրը, շաբաթ օրը, Լուպէքի նաւարշաւի ակումբին կողմէ տրուած հացկերոյթին ատեն ճառ մը խօսելով ըսաւ. «Կը յուսամ թէ այս ակումբին հաստատուիլը նշան մը ըլլայ թէ ազգը հետզհետէ կը բաղձայ իր ապագան փնտռել ծովի վրայ։ Բնականաբար առեւտրապէս դաշնակցած (Հանզէաթիք) քաղաքները առաջինը եղան անոր օրինակը տալու. մանաւանդ Լուպէք որուն հողին իւրաքանչիւր մատնաչափը կրնայ հատորներով պատմել թէ քաղաքացին ինչ բաներ կրնայ հիմնել։ Կը յուսամ թէ նաւարշաւին ստացած նոր զարկը պիտի նպաստէ աւելցնելու Գերմանացիներու փափաքը օտար երկիրներու մէջ գործերու ձեռնարկելու եւ կատարելագործուած նաւագներու կազմութեան օգնելու։ Կը յուսամ թէ այն փոքր դրօշը զոր մեծ հայրս, Նէլսընի նման, ոչ միայն կախեց՝ այլ եւ գամեց կայմին, այն ատեն միայն վար իջնէ երբ Աստուած ուզէ, եւ այն ալ յուսալի է որ պատուաւոր կերպով կատարուի։»

ՖՐԱՆՍԱՅԻ նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսօ երեքշաբթի օրը Երեսփ. ժողովին ներկայացուց 1899ի ելմտացոյցը։ Նախարարապետը յետոյ երբ կարդաց ժողովին նստաշրջանը փակող հրամանագիրը, ձախակողմը ծափահարեց. իսկ աջակողմեաններէն մէկ քանին բողոքեցին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Մէմօրիալ Տիբլօմաթիք կ'իմանայ թէ Վիլհէլմ կայսեր մասնաւոր փափաքով, Պէրկէնի առջեւ ֆրանսական Իֆիժէնի յածանաւին հրամանատարը Հոհենծոլերն զբօսանաւը երթալով պիտի ներկայանայ Ն. Վեհափառութեան որ յետոյ Իֆիժէնի երթալով փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ ֆրանսական հրամանատարին։

ՖԻՆԼԱՆՏԻԱ. — Կայսերական հրամանագիր մը, կ'ըսէ Բեդերսպուրկէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը, որ ուղղուած է Ֆինլանտիոյ կուսակալին, ցաւ կը յայտնէ՝ նահանգային ժողովին կողմէ փետրուար 5ի հրամանագրին դէմ եղած անընդունելի քննադատութիւններուն համար։ Զարին նոր հրամանագիրը կը յանձնարարէ կուսակալին՝ ծանուցանել բոլոր Ֆինլանտացիներուն թէ քննադատութիւնները չեն համապատասխաներ իրաց այն կացութեան որ դարուս սկիզբէն ի վեր գոյութիւն ունի, եւ որուն համաձայն Ֆինլանտիա անբաժան է Ռուսիայէն։ Զարը կը սպասէ կուսակալէն որ ազդու գործողութեամբ մը հասկցնէ Ֆինլանտիոյ ժողովուրդին ստոյգ նշանակութիւնը ձեռք առնուած այն միջոցներուն որոնց նպատակն է աւելի ամրապնդել կայսրութեան եւ Ֆինլանտիոյ միջեւ եղած կապերը։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը երեքշաբթի օրը Վիթէլ (Ֆրանսա) գնաց, քանի մը շաբաթ մնալու համար։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ Քրէտիտ Անշթալտ Պանքային վարչական խորհուրդը որոշեց բաժնետէրերու արտասովոր ընդհանուր ժողով մը գումարել՝ դրամագլուխին վրայ տասը միլիոն ֆիօրինի յաւելում մը ընելու խնդիրը նկատողութեան առնելու համար։

ՊՈՒԽԱՐԱՅԻ ԷՄԻՐԸ որ Բիաթիկորսք (Ռուսիա) ժամանած էր քանի մը շաբաթ հոն մնալու համար, անկէ Վլատիքավքազ երթալով ներկայ պիտի գտնուի Թէրէքի Խազախներու զօրագունդին հանդէսներուն։ Էմիրը այդ զօրագունդին պատուաւոր պետն է չորս տարիէ ի վեր։

ԼԷՆՈՒԹԻԷՎ ԿՈՄՍԻՆ համար երեկ ծանուցուեցաւ թէ հասարակածային նահանգներուն կառավարիչ կարգուած է։ Այդ անուանման հետ վերահին ճանչցուեր է նաեւ հասարակածային նահանգներու անանուն Ընկերութիւնը, որուն երկիրներուն վրայ նահանգ մըն ալ աւելցած է։ Լէոնթիէվ կոմսը շատ գոհ մնացած ըլլալով, կը պատրաստուի իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Խորհրդարանը երեքշաբթի օրը վերջնապէս քուէարկեց գահաճառին ուղերձը 7ի դէմ 89 ձայնով։ Նախարարապետը յայտարարեց թէ պահպանողական կուսակցութիւնը ազատական եւ հանրապետական գաղափարներ երեւան հանած է։ Նախարարապետը յարեց թէ կառավարութիւնը որոշած է բարեկարգութիւնը պահպանել եւ խստիւ վարուիլ ընկերվարականներու եւ կամ ուրիշներու թելադրութեանց դէմ։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ. — Մատրիտէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ ամբողջ Սպանիոյ մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

—Բոլիթիքէ Քօռէսբօնտէնց կ'ըսէ թէ Սպանիոյ մէջ Սիլվէլայի դահլիճին ծրագիրներուն առաջ բերած չհաւանութիւնները, որոնք չափազանցուած էին քանի մը լրագիրներու եւ հեռագրական գործակալութիւններու կողմէ, կարծուածէն աւելի շուտով հանդարտեցան, ինչ որ կը ծանուցանեն Մատրիտէն առնուած պաշտօնական ու անպաշտօն տեղեկագիրները։ «Այս հանդարտեցումը, կը յարէ նոյն թերթը, որ տեղի ունեցաւ՝ քանի մը քաղաքներու մէջ պատահած անկարգութիւններէ ետքը, հետեւանքն է սա պարագային թէ Սիլվէլայի դահլիճը, չուզելով հանդէս ցոյց տալ թէ հանրային ցոյցերու առջեւ տեղի կու տայ, բացորոշապէս ընդհիմարել տուաւ թէ տրամադիր է մինչեւ մէկ աստիճան նկատողութեան առնել, ելմտացոյցին դէմ ընդհանուր կերպով եղած դիտողութիւնները։ Դահլիճը այդ կերպով կ'ուզէր համաձայնութեան համար բաց ճամբայ մը թողուլ եւ պարտաւորեցնել հանրային կարծիքը սպասելու՝ Նախարարութեան կողմէ ըլլալիք դիջողութիւններուն։ Դիտել կը տրուի թէ ելմտական ծրագիրներուն պատճառաւ ծագած չհաւանութիւնները միայն Նախարարութեան դէմ էին։ Ցուցարարներուն կողմէ քանի մը տեղեր գործուած ծայրայեղութիւնները հաստատեցին թէ ելմտական ծրագիրը պատրուակ մըն էր խռովարարներուն համար որոնք զայն գործիք ըրին երկիրը յուզելու՝ իրենց ծայրայեղ խորհուրդներուն օգտին համար։»

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ. — Տեպսին Լոնտոնի թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ իր լրագրին.

«1899-1900 տարեշրջանի առաջին եռամսեային, այսինքն ապրիլ 1էն յունիս 30, Անգլիոյ գանձուն հասոյթները եղան 27,700,000 անգլիական ոսկի, մինչդեռ նախորդ տարեշրջանի նոյն եռամսեային 25,900,00 ոսկի էին։ Ասիկա նոր ապացոյց մըն է Անգլիոյ հիմակուան նիւթական արտասովոր զարգացումին եւ որ կ'երեւայ թէ աւելի եւս պիտի բազմանայ։ Պէտք է սակայն նկատողութեան առնել սա պարագան թէ ապրիլի առաջին օրերուն, մաքսատուները ահագին գումարներ գանձած են այն երկիւղին հետեւանքով զոր ունէին անգլիացի վաճառականները թէ զանազան ապրանքներու մուտքի մաքսը պիտի աւելնայ։ Միւս կողմէ, դիտելի պարագայ մըն է թէ ոչ միայն մաքսային հասոյթները աւելցած են, այլ ըմպելիքներու տուրքերը, դրոշմաթուղթերը եւ թղթատարական ու հեռագրական հասոյթներն ալ ահագին յաւելումներ ունեցած են՝ բաղդատմամբ նախորդ տարեշրջանին նոյն եռամսեային, ինչ որ բացորոշապէս ցոյց կու տայ թէ ամէն տեսակ գործեր զարգացման մէջ են եւ թէ առեւտրական շարժումը ամենագոհացուցիչ յառաջդիմութեան մը մէջ է, թէ՛ երկրին եւ թէ՛ ելմտական գանձուն համար։ Ամէնէն նշանաւոր եւ յիշատակութեան արժանի պարագան սա է թէ 1898ի վերջերը եւ 1899ի սկիզբները շրջած վրդովիչ զրոյցներու հակառակ, եւ առանց խօսելու այն թանձր ամպերուն վրայ որոնք այս միջոցիս կը ծածկեն հարաւային Ափրիկէի հորիզոնը, առեւտրական գործերու ընթացքը վնասուած չէ, թէեւ պահ մը այնպէս կարծեցնել ուզեցին անգլիական ձեռարուեստի քանի մը կեդրոններ։ Վերջերս շատ խօսուեցաւ մետաղագործութեան եւ մեքենագործութեան աննպաստ վիճակին վրայ եւ մինչեւ իսկ անարդարանալի սրտաբեկութեամբ մը բռնուեցաւ թէ այլեւայլ յանձնարարութիւններ փոխանակ Անգլիա ըլլալու՝ Ամերիկա եղած են։ Ճշմարտութիւնը սա ըլլալ կ'երեւայ թէ, ինչպէս խելոյն դիտել տուին ձեռնհաս անձնաւորութիւններ, Ամերիկա եղած յանձնարարութիւնները միմիայն սա պատճառին արդիւնքն էին թէ անգլիական գործարանները չէին կրնար հասնիլ իրենց յաճախորդներուն, այսինքն թէ եղած յանձնարարութիւնները խիստ շատ էին։ Հիմայ ուրեմն Անգլիոյ տնտեսական կացութիւնը շատ բարեբաստիկ վիճակի մէջ է եւ եթէ խաղաղութիւնը պահպանուի, այդ նպաստաւոր կացութիւնը աւելի եւս պիտի զարգանայ։»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Պ. Մաք Քինլի, արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի միջոցաւ, Ուաշինկթընի ֆրանսական դեսպան Պ. Ժիւլ Քամպոնի նուիրեց արծաթէ գեղակերտ գաւաթ մը՝ ի յիշատակ այն ծառայութեան զոր դեսպանը մատուցած է Մ. Նահանգաց եւ Սպանիոյ միջեւ հաշտութիւն կնքելու համար։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Ծովային նախարարութիւնը պատրաստեց օրինագիծ մը որով անգլիացի բարձրաստիճան սպաներ պաշտօնի պիտի կոչուին՝ Յունաստանի նաւատորմը վերակազմելու համար։

—Թեսալիոյ հունձքերը այս տարի չորսուկէս միլիոն քիլէ կը հաշուուին։

— Քարտիցայի դաշտերուն հրդեհին առաջ բերած վնասը մէկ միլիոն տրախմի կը հաշուուի։ Տէլի-Վէլի գիւղը ամբողջովին այրեր է։ Ուրիշ գիւղեր ալ մասամբ այրած են։ Չորս մշակներ արտերուն մէջ այրեր են։ Գէորգիոս թագաւորը 20,000 տրախմի պարգեւեր է այն գիւղացիներուն համար որոնց հունձքերը այրած են։

—Զէյմիսյա զօրավարը ժամանակ մը Աթէնք մնալէ ետքը Լոնտոն ուղեւորեր է։

—Օլկա թագուհին դատական նախարարէն տեղեկութիւններ ուզեր է բանտերուն եւ բանտարկեալներուն վիճակին վրայ։ Թագուհին փափաք յայտներ է որ Աթէնքի մէջ կիներու յատուկ բանտեր շինուին։

Հրատարակուեցաւ
ՏՈՔ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ՏՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
Պատկերազարդ գործ
362 Գին 6 ղրշ. 10—14

ԱԶԴ
Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Օսմ. հանրային պարտքի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ, 1314 փետրվ. 22ի կայս. Իրատէին համաձայն՝ «յաւելուածական» կոչուած թղթադրոշմները (որոնք 1305ին շրջաբերութեան ելած էին) եւ որոնց վրայ գրուած է թէ ի՛նչ բանի յատկացուած են, այլ եւս մէկ ամիս միայն պիտի կրնան գործածուիլ ներկայ Ազդին թուականէն սկսեալ, նոր թղթադրոշմներուն հետ որոնց հրապարակ հանուիլը ծանուցուած էր մայրաքաղաքիս լրագիրներուն մէջ 1898 յուլիս 15/27ին։ Հետեւաբար, այն բոլոր գրութիւնները որոնք վերոյիշեալ պայմանաժամէն ետքը գրուած ըլլան 1305ի «յաւելուածական» թղթադրոշմներով՝ օրէնքի հակառակ պիտի նկատուին, եւ այդ արարքին հեղինակները կանոնական պատիժի պիտի ենթարկուին։ Նոյն կայս. Իրատէին տրամադրութեան համաձայն, այդ թղթադրոշմներէն ունեցողները կամ վաճառողները որոնք մինչեւ այն ատեն գործածած չըլլան զայնս, պիտի կրնան ներկայացնել դրօշմի յատուկ վարչութեան, Ղալաթիա, Պալըքճանէ, ուր այդ թղթադրոշմները պիտի փոխանակուին նորերու հետ, մինչեւ երեք ամիս, այս օրէ սկսեալ։ Փոխանակուած նոր թղթադրոշմները՝ ետ առնուած հիներուն հաւասարական արժէքին պիտի համապատասխանեն։

17—30 Տնօրէնութիւն
31 Մայիս (Հ. Տ.) 1899

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Այտընի եւ Արշիպեղագոսի կղզիներու նահանգաց հեռագրական ու թղթատարական քննիչ Հիլմի պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Զմիւռնիոյ գաւառակին գայմագամ Ալի Սըրրը էֆ.ի։

—Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Թնդանօթարանի քննիչ ժողովին անդամ գնդապետ Ճէմիլ պէյի։ Դ. կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. անձնական Գանձուն հաշուարմանց ճիւղին առաջին քարտուղար Հաճի Շէվքէթ պէյի։

—Բ. կարգի Շէֆգաթ՝ Սեւ ծովի նեղուցին փոխ-հրամանատար Իսմայիլ Հագգը փաշայի կնոջը՝ Մէտինէ հանըմի եւ Գ. կարգի Շէֆգաթ՝ անոր աղջիկներուն Էմինէ եւ Խատիճէ հանըմներու։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ երկու տարիէ ի վեր պատրաստուած ընդհանուր վիճակագրութիւնը աւարտած ըլլալով, Բ. Դրան մատուցուած է տպագրութեան արտօնութիւն տրուելու համար։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՑՈՐԵՆՆԵՐԸ. — Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը հեռագրով տեղեկութիւն ուզած էր թէ Անատօլուի մէջ այս միջոցիս ո՛րչափ ցորեն մթերուած է։ Սըվազի նահանգէն տեղեկագրուեր է թէ բաւական քանակութեամբ ցորեն կայ, որոնց արտածմանը համար պէտք է քաջալերել վաճառականները։ Որոշուեր է որ այդ վաճառականները եթէ արտածման սկսին, անոնցմէ բալամարի եւ այդ կարգի երկրորդական տուրքեր պիտի չառնուին։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Այն մասնագէտներու խումբը որ Անատօլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան կողմէ պիտի ղրկուի Պաղտատի գիծին անցնելիք տեղերը որոշելու, Պէրլինի մէջ պիտի կազմուի։

—Պաղտատի գիծին համար, ինչպէս քանի անգամ ծանուցուեցաւ, զանազան խնդրարկուներ կան։ Ասոնց մէկը Պ. Հոթինկէր, որ Պէլճիքացի դրամատէրներու ներկայացուցիչն է, կ'առաջարկէ առանց երաշխաւորութեան գումարի երկաթուղիի գիծ մը շինել Սկիւտարէն մինչեւ Պաղտատ՝ ճիւղեր ալ ունենալու պայմանաւ։ Խնդրարկուն առանց երաշխաւորութեան գումարի շինելու փոխարէն սիկառէթի թուղթերու մենաշնորհը կ'ուզէ՝ նաեւ արտօնութիւն կը խնդրէ խաղի թուղթերուն վրայ քոնթրոլ կատարելով իւրաքանչիւր տրցակէն հինգ ղրուշ առնել, Արղընիի հանքը շահագործել եւ քանի մը նաւահանգիստներ ու քարափներ շինել։ Ինչպէս յայտնի է, Անատօլուի երկաթուղիներու Ընկերութիւնն ալ Պաղտատի գիծին մենաշնորհը կ'ուզէ։ Ուրիշ անձեր ալ նոյն նպատակով կայս. կառավարութեան դիմած կամ դիմելու վրայ են։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է մանրազնին կերպով քննել Պաղտատի երկաթուղիին շինութեան համար մատուցուած ծրագիրները։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Առջի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեցաւ։ Մայիս 2էն մինչեւ յուլիս 3, Աղեքսանդրիոյ մէջ ընդամէնը 54 դէպք ու 21 մահ պատահած են։

—Անգլիոյ դեսպանը Ատէնէն հեռագիր ստացեր է թէ Մօրիս կղզիի եւ Աղեքսանդրիոյ ժամանումներուն համար քարանթինա սահմանուած է։

—Աղեքսանդրիոյ Էպուլտէրտա թաղին իտալական վարժարանին աշակերտներէն մէկը ժանտախտէ վարակուած ըլլալով, հիւպատոսարանը փակել տուեր է այդ վարժարանը։

— Աղեքսանդրիոյ մէջ այս միջոցիս զանազան զրոյցներ կը շրջին։ Օրինակի համար կ'ըսուի թէ Ֆրանսայի առողջապահական պատուիրակը [illegible] ժանտախտի միքրոպները ղրկեր է Բարիզի Բասթէօրեան հաստատութեան, ուր քննուեր են եւ հաստատուեր է թէ այդ միքրոպները ոչ թէ ժանտախտի այլ [illegible] թիֆոյի կը վերաբերին. բայց պաշտօնական լուրերու նայելով, ո եւ է անձի կողմէ միքրոպ ղրկուած չէ Բասթէօրեան հաստատութեան։

—Առողջապահական վարչութիւնը, իր առջի օրուան նիստին մէջ, որոշեց Տոքթ. Վիթալիսը յատուկ պաշտօնով Պէրութ ղրկել, քարանթինայի գործողութիւններու վրայ հսկելու եւ ամէն տեսակ իրեղէններու գաղտնի կերպով մուտքը արգիլելու համար։ Տոքթ. Վիթալիս յառաջիկայ շաբթու Պէրութ պիտի ուղեւորի։

—Առողջապահական Խորհուրդը նկատելով որ Պէյրութի մաքրանոցը անբաւական է, որոշեր է Սամոս կղզիին դիմացը գտնուած կղզիի մը մէջ առժամեայ մաքրանոց մը հաստատել։

ԵԳԻՊՏՈՍԻՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Աղեքսանդրիոյ առողջապահական բժիշկները քննական պտոյտի մը միջոցին տան մը մէջ գտեր են բորոտութենէ վարակուած կին մը որ կառավարութեան հիւանդանոցը ղրկուեր է։

—Բոտայէն կը գրեն թէ Շէյխ Էպատի մօտ վաթսուն հոգի պարունակող նաւակ մը ընկղմելով տասնըչորս հոգի խեղդուեր են։

—Խտիւը իմանալով որ Կլէնֆիլ զօրավարին, որ հիմա Մալթայի կառավարիչ է, կինը մեռեր է, ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեր է անոր։

—Քանի մը օրէ ի վեր զրոյց կար թէ հապէշ ցեղեր սահմանագլուխը անցնելով եգիպտական Սուտանը մտեր են՝ Կալապաթի մօտերը, բայց պատերազմական նախարարութիւնը այդ մասին պաշտօնական տեղեկութիւն մը ստացած չէ։

—Բնիկ եւ եւրոպացի 15,600 գործաւորներ կ'աշխատին Ասուանի մեծ ջրամբարին շինութեանը։

—Անցեալները երկու Հելլէն բանտարկեալ փորձեր են Աղեքսանդրիոյ բանտէն փախչիլ, ծակ մը բանալով բանտին եւ փողոցին միջեւ գտնուած պատէն։ Ասոնք, Վասիլ Բալէոլոկօ եւ Քօմինօ, վեցական տարուան բանտարկութեան դատապարտուած ըլլալով նոյն բանտը կը գտնուէին։ Ասոնց գտնուած խուցին մէջ տեղացի եօթը բանտարկեալներ ալ կան։ Երկու Հելլէնները իրենց միւս ընկերներուն օգնութեամբը եւ երկաթէ ձողով մը բացեր են այդ ծակը։ Դժբաղդաբար զգուշական միջոցներ ձեռք առած չէին եւ աշխատութիւնը երկար տեւելով առտուն միայն կրցեր են ծակը բանալ։ Քար մը իյնալով պահապանը իմացեր, զինուորներուն լուր տուեր է եւ վերջապէս բանտարկեալները ուրիշ խուց մը տարուեր են։ Բանտային վարչութիւնը քննութեան ձեռնարկած է այդ մասին։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ. — Սըր Ա. Պարթլէթ եւ Վիթալի կոմսը երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՖԷՍԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ. — Միքայէլ Վասիլիու անուն անձ մը որ Պիրէոսի մէջ չուխայի եւ ֆէսի գործարան մը ունի, բայց ժամանակէ մը ի վեր միայն չուխա պատրաստել կու տայ, կ'ուզէ իր գործարանը Կ. Պոլիս փոխադրել եւ այդ նպատակով դիմում ըրած է առեւտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

—Պ. Պոմսէլ անուն անձ մը ձեռնհաս իշխանութենէն մենաշնորհ խնդրած է Թուրքիոյ մէկ քաղաքին մէջ ֆէսի գործարան մը հաստատելու համար։ Մօնիթէօռ կ'իմանայ թէ առեւտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը տրամադիր է՝ հարկ եղած դիւրութիւնները տալ ֆէսի պատրաստութեան արտօնութիւն ուզողներուն, բայց ամբողջ օսմ. երկիրներուն համար ընդհանուր մենավաճառ պիտի չտրուի։ Միայն մէկ քաղաքի համար մենաշնորհ պիտի տրուի։

ՀՈՏԷՅՏԱՅԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ. — Պ. Լաֆոռէ որ կայս. կառավարութեան հետ պայմանադրութիւն մը կնքած էր Հոտէյտայի նաւահանգիստը շինելու համար, արդէն սկսած է շինուածանիւթեր ղրկել հոն։

ՍՕՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Պուքրէշի պուլկարական նախորդ գործակատար Պ. Թէոտորով միեւնոյն պաշտօնով Բարիզ պիտի փոխադրուի։

ԶԲՕՍԱՆԱՒ. — Ֆրանսական Կապրիէլ զբօսանաւը որուն մէջ կը գտնուի Իլլիւսթրասիոնի տնօրէն Պ. տը Մուլ, երէկ Իզմիրէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։

ԻԶՄԻՐ-ԱՅՏԸՆԻ երկաթուղիին յունիս 12ին աւարտող շաբթուան հասոյթը եղաւ 409,477 ղրուշ, մինչդեռ անցեալ տարի նոյն միջոցին 476,611 ղրուշ էր։ Վերջին քսանըհինգ շաբաթներու հասոյթներու միջին քանակութիւնն է 373,095. անցեալ տարի 474,667 ղրուշ էր։

ԽՃՈՒՂԻՆԵՐԸ. — Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնարանին մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ խճուղիներու եւ կամուրջներու շինութեան համար գործաւորներ աշխատցնելու խնդիրը աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար։ Յանձնաժողովը երէկ իր առաջին նիստը ըրաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան օգնական Ճէմալ պէյի նախագահութեամբ։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին ընդհանուր դատախազի օգնական Րըզգուլլահ էֆ., կ'ըսէ Իգտամ, պաշտօնանկ եղած է եւ մօտերս պիտի դատուի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանին կինը Տիկին Քոնսթան սկսած է ապաքինիլ եւ քանի մը օրէ ի վեր անկողինէն ելլելով սենեակին մէջ կը պտտի։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ. — Երէկ գիշեր ժամ 4ին Էմիրկէնի եւ Պոյաճըգիւղի միջնտեղը հրդեհ ծագելով ծովեզերեայ չորս տուներ այրեցան։

—Երէկ առտու ժամ 1ին Ագսէրայի Սինէքլի Պագգալ թաղին մէջ փայտաշէն ապարանք մը հրդեհ ծագելով այրեցաւ։ Տնեցիները բան մը չկրցան ազատել։ Կ'ըսուի թէ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է, որովհետեւ փոքր սպասուհի մը կրակը սկսելուն պէս անյայտացեր է, սակայն այս լուրը տակաւին ստուգուած չէ։ Ապարանքին մէջ հիւանդ պառկած սեւամորթ կին մը դժուարաւ ազատուեր է։

—Առջի գիշերը ժամ 5ին Ֆաթիհի Պօյաճը Գարուսը թաղին մէջ տուն մը սենեակը բռնկելով մասամբ այրեցաւ։

—Խօճա Մուսթաֆա Փաշա թաղին մէջ մաքսային Խորհուրդին անդամ Իգձէթ պէյի տանը մէջ, առջի գիշերը, քարիւղի լամբարը պայթեցաւ, բայց շուտով առաջքը առին։

—Սիրքէճիի կողմը, երեքշաբթի գիշեր ժամ 3ին, հրեայի մը տանը մէջ լամբար մը պայթելով բռնկեցաւ, սակայն դրացիները օգնութեան փութալով մարեցին։

—Փաշա Պաղչէի մօտ Թէրէքէօյի մէջ երեքշաբթի օրը Թօփալ Սիւլէյման անուն մարդու մը խրճիթը այրեցաւ։

—Երէկ Պոլսոյ Թավշան Թաշը թաղին մէջ տուն մը պարտէզը գտնուած խոտերը բռնկեցան եւ տանը արտաքին մասը սկսաւ այրիլ, սակայն անմիջական օգնութիւններով վտանգին առաջքը առնուեցաւ։

—Երեքշաբթի օրը Հէյպէլի կղզին

մէջ յունական վանքին և Յունաց առեւտրական վարժարանին մէջտեղը գտնուած մացառները բռնկելով տասնի չափ մայրիներ այրեցան։

—Էյրի Գաբուի կողմը, առջի գիշերը, ժամը կէսին, Նաւահանգիստի քարապան Իսմայիլ էֆ.ի տունէն հրդեհ ծագեցաւ, սակայն ոստիկանները տեսնելով անմիջապէս մարեցին։

—Առջի գիշերը Ֆէնէրի Նաւամատոյցին մօտ այրած սրճարանին նկատմամբ ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով իմացեր է թէ սրճարանը ապահովագրըւած էր և պայմանաժամին ալ աւարտելուն քիչ մնացած. կրակը սկսած էր խանութին՝ պարտէզի կողմի երդիքէն։ Ուստի այս պարագաներէն կասկածելով որ հրդեհը դիտմամբ ձգուած ըլլայ, ոստիկանութիւնը քննութիւնները առաջ կը տանի, ճշմարտութիւնը երեւան հանելու համար։

ԻԼՄՈՒԽԱՊԵՐՆԵՐ. — Պետական Խորհուրդը նկատելով որ ոչ-իսլամ ազգերու իլմուխապէրները, ըստ օրէնի, միայն ոչ-իսլամ մուխթարներուն կողմէ կրնան տրուիլ և նկատելով որ ժամանակէ մը ի վեր այդ գործողութիւններուն մէջ զեղծումներ կը գործուին, որոշեց որ ասկէ վերջը օրէնքին տրամադրութենէն դուրս ո և է գործողութիւն չկատարուի։ Այս որոշումը տեղեկագրով մը մատուցուեցաւ Մեծ-Եպարքոսին։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ պատրաստութեան համար թէեւ Մեծ-Եպարքոսը հարկ եղած զեկոյցը ըրած էր Ելմտական Նախարարութեան, սակայն այս վերջինը տեղեկագրեց թէ այդ խնդրին համար պէտք է դիմել Թոփխանէի մէջ կազմուած Ելմտական բարենորոգմանց յանձնաժողովին որ այդ մասին արդէն որոշում մը տուած է։

—Օսմ. Պանքան՝ հարիւր հազար ոսկիի երկուքնոց ու մէկ ղրուշնոց մանր դրամներ պատրաստելու համար Ելմտական Նախարարութեան դիմած էր։ Մալիէն ալ առայժմ 50,000 ոսկիի մանր դըրամ բաւական համարեր և ըստ այնմ տեղեկագրեր է Բ. Դրան, ուրկէ կայս. պալատ պիտի մատուցուի։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութիւնը այս տարի ալ հրահանգ ղրկեց նահանգաց կըրթական պաշտօնեաներուն որ քննեն իսլամ և ոչ-իսլամ բոլոր վարժարանաց վիճակը. նաև թէ ո՛րչափ ոչ-իսլամ և օտար վարժարաններ կան։ Քննութեանց արդիւնքը պիտի տեղեկագրուի կրթական Նախարարութեան։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ չաբաթ օրը այցելութիւն տուեր է Յունաստանի Ելմտական Նախարար Պ. Սիմոբուլոսի։

ԻԶՄԻՐԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ ցորենի գինը ինկած ըլլալով՝ հացին գինը, տեղական դրամով, հարիւր փարայէն իննսունըհինգ փարայի իջեր է։

ՓԱԽՑՈՒԱԾ ԾԽԱԽՈՏ. — Անցեալները Պոլսոյ Ատայի քանի մը տուներէն 360 քիլօ փախցուած ծխախոտ գտնուեր է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. —Երկուշաբթի օրը Իզմիրի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. —Իզմիր հասած իսլամ գաղթականներէն ութ հարիւր հոգի անցեալ շաբաթ օրը Մախսուսէի Սաադեթ շոգենաւով Սուրիա ղրկուեր են։ Յետոյ Նիյմեթը Խիւտա շոգենաւն ալ մաս մը գաղթականներ Իզմիրէն Պէյրութ տարեր է։ Վտարուն գաղթական ընտանիքներ ալ Այտընի նահանգին ներսերը ղրկուեր են բնակութիւն հաստատելու համար։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. —Յունիս 18էն 22, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 188, որոնց 2ը՝ կեղծմաշկէ, 2ը՝ հարսանիթէ, 1ը՝ ծաղկախտէ, 5ը՝ թիֆոյէ և միւսները սովորական ախտերէ։

ԳԱՑՍԷՐԻԻ կառավարչի օգնական Աղեքսանդր էֆ. երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՈՐԹԱՏՈՒՆԿ. — Դըզըլ Թօփրաքի ամերիկեան որթատունկի տընկարանէն անցեալ տարի 321,000 որթատունկ հանելով 150,000ը Այտընի նահանգը ղրկուած և մնացած 171,000ն ալ տրուած են Քաղաքապետութեան իրաւասութեանը տակ գտնուած այն այգիներուն որոնք որթալուծէ վնասուած են։

ԳՆԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ աստիճան տրուեցաւ Եըլտըզի հիւանդանոցին Տնօրէն դերգնդապետ Իսմայիլ պէյի։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ կը գրեն թէ նահանգին հունձքերը գոհացուցիչ վիճակի մէջ են և առատ պիտի ըլլան։

ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐԸ. —Սէրվէթ կ'իմանայ թէ ձեռնհաս իշխանութիւնը նկատողութեան առած է դատարաններու մէջ փոխանորդութիւն ընողներու խնդիրը, որովհետեւ իրաւագիտական վարժարանէն բաւական թուով փաստաբաններ ելած ըլլալով, այլ եւս հարկ չի տեսնուիր շարունակելու այն դրութիւնը որով ամէն ոք, առանց փաստաբանութեան վկայական ունենալու, կրնայ դատարաններուն մէջ փոխանորդութիւն ընել։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ շոգենաւ մը, որ Միջերկրականէն եկած էր և Սեւ ծով կ'երթար, առջի իրիկունը Արնավուդքէօյի մօտերը կեցեր է և հոն երկու հոգի մակոյկով ցամաք ելեր են։ Պահակ շոգենաւէն տեսնելով՝ անմիջապէս բռներ են մակոյկը և յանձներ են Նաւահանգիստի վերատեսչութեան։ Մէջը գտնուողներէն մէկը Տիմիթրի անուն հելլենացի նաւապետ մըն է եղեր և միւսը կինը։

ԳԻՆԻԻ ՏԱԿԱՌԻ ՄԷՋ ՕՁ. — Միտիլլիի մէջ, անցեալները, երեք երիտասարդ գինետան մը մէջ գինի խմելէ ետքը քընացեր և ալ չեն արթնցեր։ Քննութիւն կատարուելով գինիին տակառին մէջէն օձ մը գտնուեր է։

ՄԻՏԻԼԻԻ մէջ երեք եղբայրներ միեւնոյն ատեն մեռեր են։ Ասոնց մէկը ջըրհորի մը մէջ իջած է եղեր ջրհան մը նորոգելու համար, բայց արտադրուած ածխային թթուէն խղդուեր է։ Երկու եղբայրները օգնութեան փութացած ըլլալով, ասոնք ալ նոյն վիճակին ենթարկուեր են։

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԱՐԿԱԾ. —Առջի օրը Ռումանիոյ դեսպանատան գործակատարը և ընտանիքը շոգեմակոյկով երբ Վօսփորէն կը դառնային, Ռումէլի Հիսարի առջեւ անգլիական խոշոր շոգենաւ մը շոգենաւակին վրայ ինկաւ։ Շոգենաւակը մէկ կողմին վրայ ծռեցաւ և քիչ մնաց որ ընկըղմէր, բայց մակոյկներ օգնութեան հասնելով վտանգին առաջքը առին։ Անգլիական շոգենաւը առանց կարեւորութիւն տալու ճամբան շարունակեց։

ՊԱՂԱԹՈՒ Գարանլըք Մէյխանէ անուն գինետան մէջ, առջի գիշերը, Ահմէտ անուն մարդ մը կռիւի բռնուեցաւ գինեպան Սէրաֆիմի հետ և դաշոյնը քաշելով վրան յարձակեցաւ, սակայն նոյն միջոցին անկէ անցնող թաղապետական երկու պաշտօնեայ արգիլեցին։ Ահմէտ ասոնց մէկը ձեռքէն և միւսը երեսէն թեթեւապէս վիրաւորեց։ Ասոր վրայ թէ այդ երկու պաշտօնեաները և թէ գինեպանը հաւաքաբար լաւ մը ծեծեցին Ահմէտը։

ՔԻՒՆԱՐՏ շոգենաւային ընկերութեան Թիրիա շոգենաւը, նաւապետ Պաքըն, յուլիս 10ին (Ն. Տ.) Սուլինայէն դառնալով, ուղղակի Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը այս առաւօտ այցելութիւն տուաւ Տատեան Բարձր. Յարութիւն փաշայի, և յետոյ Ազգ. Պատրիարքարան գնաց։

—Խառն Ժողովը գումարուեցաւ երէկ առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Բարձր. Յարութիւն փաշա Տատեան իր բացակայութիւնը հաղորդած ըլլալով, Ժողովին ատենապետեց Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան։ Ներկայ էին նաեւ Կրօնական Ժողովին երկու ատենապետ Սրբազանները։

Նիստը տեւեց ժամ 3էն 6, որու միջոցին Ժողովը խորհրդակցեցաւ և վիճաբանեցաւ յարաբերական և եկեղեցական խնդիրներու վրայ։

—Սըվազի Զուիցերիական Որբանոցին սաները յայտնելով թէ ձեռակերպութեան համար միայն շաբաթը անգամ մը եկեղեցի կը տարուին, խնդրած են Պատրիարքարանէ որ քաղքին Ազգ. Որբանոցը ընդունուին։

—Երզրումի առաջն. տեղապահ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետ Բասեն գաւառակը երթալով, տեղւոյն Կրօն. և Քաղ. Ժողովները կազմակերպած և տեղեկագիր մը յղած է Պատրիարքարան, այդ ժողովներուն հաստատութիւնը խնդրելով։

—Հայ Հռոմէականաց Պատրիարքական ընտրութիւնը որ պիտի կատարուէր այսօր, յետաձգուած է՝ Բ. Դուռնէն վաւերացուելիք ընտրելիներուն ցանկը հասած չըլլալուն պատճառաւ։ Հաւանաբար մինչեւ յառաջիկայ կիրակի հասնի այդ ցանկը և ընտրութիւնը կատարուի նոյն օրը։

—Նիկոմիդիոյ առաջն. փոխանորդ Տ. Վահան քահանան տեղեկագիր մը յղած է Պատրիարքարան, Գաւ. Ժողովին ամբողջացման համար քաղաքէն ընտրուելիք տասը անդամներուն ընտրութիւնը յետաձգող պատճառները բացատրելով։

—Ռուսճուքի Պօյաճեան Տ. Կարապետ քահանան՝ Ռուսճուքի և շրջականներուն մէջ վանաց կալուածներուն ի նպաստ 100 ֆրանս. ոսկի հանգանակած և ղըրկած է Պատրիարքարան։

—Ռուսահայ կոյր երաժիշտ Նիկողայոս Տիգրանեան, որ արդէն լոյս ընծայած է արեւելեան եղանակներու գեղեցիկ նմուշներ, վերջին օրերս Թիֆլիզի մէջ հրատարակեր է 6րդ տետրակ մը որուն մէջ գրի առած է պարսկական «Շահնազ» գեղօնը (ballade)։ Պ. Տիգրանեան իր երաժշտական աշխատասիրութիւններով առիթ կու տայ օտար արուեստագէտներուն՝ ծանօթանալ արեւելեան զանազան ժողովուրդներու երաժշտութեան և մեծ համակրանք կը վայելէ Կովկասի մէջ։

—Կրօնական Ժողովի վերջին նիստին մէջ կարդացուեր է Ս. Հայրապետին մէկ կոնդակը, որով կը ծանուցանէ Թրքահայ չորս վարդապետներուն եպիսկոպոսացումը, և միանգամայն կը հաղորդէ թէ իւրաքանչիւրին Ս. Միւռոն յանձնած է իրենց վիճակներուն համար։

—Տրապիզոնէն, Թղթակից մը, «Եղանակի լուրեր» կը հաղորդէ մեզ՝ Տրապիզոնցի ազգայիններուն գիւղագնացութեան նուիրուած նամակով մը ուրկէ կը քաղենք քանի մը տեղեկութիւններ։ Տրապիզոն թէեւ ունի օդափոխութեան յարմար շատ մը գիւղեր, թէ՛ մօտ թէ՛ հեռու, կազդուրիչ օդով և սառնորակ ջուրերով, բայց Հայերուն նախասիրական ամարանոցն է Ջէֆանոս, քաղաքէն մէկուկէս ժամ հեռաւորութեամբ։ Այս տարի սովորականէն աւելի բազմութիւն փոխադրուած է այդ գիւղը, այնպէս որ տուները չեն բաւեր։ Ջէֆանոս ունի փոքրիկ եկեղեցի մը և 70 աշակերտով դպրոց մը. տղոց մեծ մասը գարնան ու ամրան եղանակներուն մէջ դասերնին կը թողուն, դաշտային աշխատանքներու տալով ինքզինքնին։ Արդէն դպրոց ըսուածը գիւղական ողորմելի նախակրթարան մըն է միակ վարժապետով մը, ծեր պատուելի մը։ Եկեղեցին ոչ նուազ խեղճուկ երեւոյթ մը կ'ընծայէ, իր ճեղքըրտուած պատերովը։ Քահանան երեք շաբաթը անգամ մը կը պատարագէ այս եկեղեցին մէջ, վասն զի երեք գիւղերու հոգեւոր հովիւն է միանգամայն և շրջուն կեանք մը կ'անցնէ, այնպէս որ տօնական օրեր եկեղեցին զուրկ կը մնայ պատարագէ և արարողութենէ, քահանան ուրիշ գիւղ գտնուելուն պատճառաւ։

Նամակագիրը դիտել կու տայ թէ կ'արժէ որ Տրապիզոնցիները պզտիկ հոգածութիւն մը ցոյց տան Ջէֆանոսի նկատմամբ, որուն մաքուր օդը ու վճիտ ջուրը կը վայելեն ամառը, գոնէ նախակրթարան —ծաղկոցին դասատու մը կարգել տալով՝ հիմնակուան ծերունին և անկար պատուելիին տեղ։

—Պիթլիսի առաջն. տեղ. Տ. Եղիշէ Վ. Զիլինկիրեան՝ տեղեկութիւն հաղորդած էր Պատրիարքարան, Մըշթը Գոլի կողմէ եղած նպաստներուն և վիճակային գործերու մասին։ Նպաստից յանձնաժողովը իր նախընթաց օրուան նիստին մէջ նըկատողութեան առնելով զանոնք, որոշեր է քաջալերական գիր մը ղրկել Եղիշէ վարդապետին ցոյց տուած ջանքերուն համար։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կովկասի կառավարչապետ գեն. ադիւտանտ իշխան Գ. Ս. Գալիցինը երէկ, յունիսի 15ին, ռազմավիրական ճանապարհով մեկնեց Եսսէնթուք, որտեղից մտադիր է Թիֆլիս վերադառնալ օգոստոսի վերջերին։

—Այս օրերս Թիֆլիս էին եկել Աւստրիա-Ունգարիայից իշխան Շեօնբուրգ և Պետերբուրգի աւստրիա-ունգարական դեսպանատան զինուորական կցորդ պրինց Շվարցենբերգ ամուսնու հետ, որոնք Թիֆլիսի աւստրիա-ունգարական հիւպատոս ֆոն Ուգրոնի հետ միասին մեկնեցին Անդրկովկասում մի ուղեւորութիւն կատարելու։ Օտարերկրացի հիւրերը պիտի այցելեն, ի միջի այլ տեղերի, Ս. Էջմիածին, Երեւան և այլն։

—Բելգիական ակցիոներական մի ընկերութեան թոյլ է տրուած Կովկասում (Թերեքի շրջանում) շահագործելու արծաթ-արճճի և ցինկի (զինկօ) հանքերը։ Ընկերութեան հիմնական դրամագլուխն է 7 միլիոն ֆրանք, բաժնուած 7,000 բաժնի, իւրաքանչիւր բաժինը 1,000 ֆր. արժողութեամբ։

—Ներկայումս Պետերբուրգ են հաւաքուած Կազանի, Օդեսայի, Վարշաւի, Կիեւի և Մոսկուայի ուսումնարանական շրջանների հոգաբարձուները և Պետերբուրգի ու Խարկովի համալսարանների ռեկտորները։

—Կազբեկ լրագիրը պատմում է մի սոսկալի սպանութեան մանրամասնութիւններ։ Սպանութիւնը կատարուել է Խասաւ-Իւրտի մօտ. սպանութեան զոհերն են երկրաչափ Վոլոշին, կալուածատէր Մեսեացե և վերջինիս կինը։ Դէպքը պատահել է այսպէս. յունիսի 1ին Վոլոշինը հիւր է գալիս Մեսեացեի կալուածքը, որը գըտնըւում է Խասաւ-Իւրտից 43 վերստ հեռու, և, տան տիրոջը տանը չգտնելով, գնում է նրա եղբօր կալուածքը, որը գտնւում է 13 վերստ հեռու։ Ճանապարհին հանդիպում է Մեսեացեին և նրա հետ յետ է դառնում։ Լինում է երեկոյեան ժամը 9։ Մեսեացեը դուրս է գալիս բակը՝ ծառային ինչ որ պատուէր տալու, և հէնց այնտեղ պահապան է լինում կանգնած հրացանը ձեռքին։ Ծառային պատուէր տալուց յետոյ, երբ Մեսեացեը յետ է դառնում, որ տուն մտնի, յանկարծ հրացանի մի գնդակ նրան տեղնուտեղը գետին է գլորում։ Ծառան վախեցած՝ փախչում է խոհանոցը, իսկ պահապանը չքանում է խաւարը։ Մինչդեռ աւազակները (մի հօվուի առելով, մօտ 15 հոգի) ներս են թափում բակը և դրան շէմքին ընկած վիրաւոր Մեսեացեի վրայից անցնելով, ներս են խուժում նրա ննջարանը։ Միեւնոյն ժամանակ Մեսեացեի կինը, որ խոհանոցումն է լինում, հրացանի ձայնը լսելուն պէս վազում է ճաշասենեակը. այստեղ նրա վրայ են յարձակւում աւազակներից երկուսը, որոնցից մէկը դաշոյնի մի հարուած է տալիս նրա կրծքին. այնուհետեւ երբ խեղճ կինն, արդէն վիրաւորուած, ուզում էր փախչել, մի ուրիշ հարուած են իջեցնում նրա մէջքին և տեղնուտեղը գետին գլորում նրան։ Այս բոլոր սարսափին ականատես էր հարեւան հիւրասենեակում գտնուող Վոլոշին. Սարսափից խելքը կորցրած, նա վազվզում էր սենեակում և բացագանչում. «Տէ՜ր Աստուած, ո՞ւր փախչեմ»։ Այդ աղաղակները լսում է Մեսեացեների 15 տարեկան աղջիկը՝ Մարիան, որը գտնըւում էր ննջարանում։ Աղջիկը դուրս է վազում ճաշասենեակը, ուր տեսնում է իւր մօր դիակը և երկու աւազակների։ Վերջիններս հրացան են պարպում, բայց միայն նրան վախեցնելու համար. գնդակներն անցնում են աղջկայ կողքից։ Աղջիկը, տեսնելով որ դուրս չպիտի կարողանայ փախչել, ճարահատուած վազում է խոհանոցը։ Մինչ այդ՝ աւազակները վերջ են տալիս և Վոլոշինին։ Պարագաներից երեւում է, որ նա երկար կռուել է եղել յարձակողների դէմ, նրանց վըրայ շպրտելիս է եղել լամպեր, շամադաններ և այլն։ Նրան բազմաթիւ վէրքեր են հասցրել և վերջը փորոտիքը դուրս թափել։ Բոլոր ծառայողները (իսկ նրանք 50 հոգուց աւելի են եղել), որ հէնց ըսկզբից թագնուել էին, թագստի տեղերից դուրս են գալիս այն ժամանակ, երբ յարձակուողները չքանում են։ Հաղորդում են, ի միջի այլոց, որ Մեսեացեի աւագ որդին, 19 տարեկան, հրացանի ձայները լսելով, վերցրել է երկփողանի հրացանը և ուզում էր դուրս փախչել, բայց նրան բռնել էին և թոյլ չէին տուել։ Կարծում են որ սպանութիւնը կատարուել է վրիժառութիւնից, որովհետեւ աւազակները ոչինչ չեն վերցրել իրենց հետ, թէեւ կարող էին, և ոչոք չէր խանգարել։

—Ջէբրայէլի գաւառի (Երեւանի Նահանգ) հիւսիս-արեւելեան մասում մարախը ոչնչացրել է բոլոր ցանքսերը և մի քանի տեղերում խոտը։ Միեւնոյն գաւառում կենդանիների ժանտախտը եղջիւրաւոր շատ անասուններ կոտորելու պատճառ է դարձել։ Ժանտախտը, սակայն, այս անգամ վերջացած է։

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ ՆԱՆՍԻԻ
ՖՐԱՆՍԱ

ԱԶԴ

Այն ուսանողներուն, որոնք կը փափաքին բժշկական ուսմանց հետեւիլ Նանսիի համալսարանին մէջ, կը ծանուցուի թէ երկրորդական կրթութեան պսակաւորի (պաքալօրէա) (գրականութիւն-փիլիսոփայութիւն) քննութիւն տալէ զերծ պիտի ըլլան անոնք, որոնք կրնան հետեւեալ վարժարաններէն մէկուն վկայագիրը ներկայացնել — Կալաթա-Սէրայի Լիսէ, Կեդրոնական վարժարան Կ. Պոլսոյ, Պէրպէրեան վարժարան, և Ռոպէրդ քոլէճ։

Քննութիւններէ ազատ մնալու խնդրանքները, մինչեւ 1 հոկտ., պէտք է ուղղուին Բարիզ՝ Հանրային կրթութեան Նախարարին։

Տեղեկութիւններ ստանալու, ինչպէս նաեւ դպրոցի յայտագիրը ուզելու համար դիմել Նանսիի բժշկական համալսարանի քարտուղարին։

Դասախօսութիւնները պիտի սկսին յառաջիկայ Նոյեմբեր 3ին։ 2—3

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Յուլիս. —Եոհաննէսպուրկէն առնուած հեռագիրներ՝ Թրանսվալի կացութիւնը զգալի կերպով բարեփոխուած կը ցուցնեն։ Կառավարութիւնը՝ Խորհրդարանին ներկայացուց հաշտարար կարգադրութեան ծրագիր մը՝ որ ընդունուած է գործադիր Խորհուրդին կողմէ։ Անգլիական հպատակները՝ եօթը տարի Թրանսվալ բնակելէ ետքը քուէարկութեան իրաւունք պիտի ունենան։ Ասկէ զատ՝ կարեւոր փոփոխութիւններ պիտի մտցուին ազգայնութիւնը ընդունելու կանոններուն մէջ։ Հարաւ. Ափրիկեան բովանդակ ծովեզրին վրայ, հանքային հրապարակը շատ հաստատուն է։

ԲԱՐԻԶ. — Ոստիկանական գործակալ Կէնէ որ անձնապահ Հանրիի ծառայութեան մէջ էր և որ երեւակայական տեղեկագիրներ տուաւ Տրէյֆիւսի ու Բիքառ գնդապետին դէմ, մեռաւ այս առտու։

—Ֆիկառօ կը հրատարակէ խարէութեան պատմութիւն մը՝ որուն զոհ գացած է Պ. Քընէ տը Պօռըբէր։ Քառլ անուն մարդ մը խոստացած էր անոր այլ և այլ ապացոյցներ հայթայթել Տրէյֆիւսի մեղապարտութեան համար։ Պ. Պօռըբէր մարդուն ճամբու ծախքը վճարեց՝ որպէս զի Պալ երթայ ապացոյցները հաստատող թուղթերը բերելու։ Քառլ ամբողջ շաբաթ մը գիւղագնացութեան գնաց ու վերջապէս դրամը ետ ղրկեց Պ. Պօռըբէր, յանձնարարելով անոր որ յիմարաբոյժի մը խորհուրդ հարցնէ։

ԼՈՆՏՈՆ. —Պղինձի գինը 77 անգլ. ոսկի բարձրացաւ։

ԼԱ ՀԷ. — Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդը հաւանեցաւ ոչ-պարտաւորիչ իրաւարարական դրութեան։

ՄԱՏՐԻՏ. —Սպանիոյ կառավարութիւնը յայտարարեց թէ Ելմտական բարենորոգման համար ինչ որ առաջարկուի պիտի ընդունի։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

24 Յունիս 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 756.
Ջերմաչափ 22.
Օդը պայծառ։
Կէս օր. — Ժամը 4.20։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	22
Սէլանիկ	—	25
Իզմիր	—	18
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	—
Պրուսա	—	24
Արխանկել	—	10
Պետերսպուրկ	—	18
Մոսկուա	—	22
Բարիզ	—	15
Վիեննա	—	15
Օտեսա	—	20
Սօֆիա	—	18
Աթէնք	—	28

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Քիչ մը ալեկոծուած։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐ

Քօնքորտիայի իտալական խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ I Granatieri օբերէթը։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

Պայպըլ Հաուզի հրատարակութիւնները կարդալ Դ.րդ երեսը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	13 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	25	13 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	12
Ռումէլիի երկթ. գոց.	Յր.	128	50
Ամէնէն բարձր գին	»	128	50
Ամէնէն վար գին	»	127	50

ԲԱՑՈՒՄ 23 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	25	14 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	Յր.	128	62
Օսմանիյէ		418	—
Ռէժի		310	—
Օճիրա Պանքա		13	20
Քրէտի Ժէնէրալ Օթոմ.		2	28
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	3	10
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	23
Թրամուէյ բաժնեթ.		640	—
» Ժուիսանս		240	—
» պարտաթ.	Յր.	491	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	314	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	485	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Պոլ էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմիգ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	39
Մէթալիք	»	97	30
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	07 1/2
» » » չէք	»	109	17 1/2
Բարիզ » »	Յր.	23	08
» » » չէք	»	22	89
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	28	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	16	93 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	46	25
» » » Գ.	»	26	81
Դ. բաց.	»	22	81
Դ. գոց.	»	22	87
Փոխառութիւն Դասապա	»	85	—
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	37
Այտընի երկաթուղի	»	11	25
Եգիպտական Միացեալ	»	105	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ		107	50
Հելլենական 5 %	»	42	50
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	49	25
Ռանթ » 4 %	»	34	50
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	96	—
» Նոր » 6 % 1892	»	94	87
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	415
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 5 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ. բաց.	Ղրշ.	23	—
գոց.	»	23	—
» » » Բ.	»	47	25
» » » Գ.	»	26	50
Օսմանիէ	»	417	75
Ռումէլիի երկաթուղի	Յր.	129	50
Օսմ. Ռէժի	»	310	—
Օսմ. Կայս Պանքա	»	558	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	101	27
Քրէտի Լիոնէ	»	960	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Ծուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	93	70
Սպանիական արտաքին	»	61	05
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	190
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 5 Յուլիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	131	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՎԻԵՆՆԱ, 5 Յուլիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Ռումէլիի երկաթուղի	»	63	40
Օսմ. Ռէժի	»	138	—

«ԱԴԱՄ»

«ԳԱԼԷՆՏԷՐԵԱՆ ՆՈՐԱՁԵՒԱՅԻՆ ԴԸՐՈՒԹԻՒՆ» անունով սոյն գործը վերջապէս սկսաւ հրատարակուիլ, որ կ'ուսուցանէ Արանց և Մանչ տղոց ամեն տեսակ հագուստներ ինչպէս նաեւ Օսմանեան զինուորական ու քաղաքային համազգեստներ ՁԵՒԵԼՈՒ և ԿԱՐԵԼՈՒ եղանակը, բոլորովին նորագոյն և խիստ դիւրըմբռնելի մեթոտով մը։

Գնողներուն դիւրամատչելի ըլլալու համար՝ ընդհանուր գործը բաժնուած է 3 հատորներու։ Ա. հատորը կը պարունակէ բոլոր Դալեօյով հագուստները, իրենց մանրամասնութեամբը։ Գործը ընտիր թղթի վրայ, գեղատիպ 200 մեծադիր էջէ և 48 վիմատիպ տախտակներէ կը բաղկանայ, 250է աւելի արտայայտիչ օրինակներով ու պատկերներով։ Իր գերազանց առաւելութիւնը այն է որ՝ ՉԱՓԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ եօթը, ինը կամ տասնըմէկ չափով ձեւել կ'ուսուցանէ ամէն կազմուածքի վրայ։ Ա՛լ աւելի մատչելի ըլլալու նպատակաւ, Ա. հատորին բաժանորդագրութիւնը բացուած է միայն 3 ամսուան համար կէս (1/2) օսմ. ոսկի կանխիկ. Թղթատարի ծախքով 60 դահ։

Դիմել միակ կեդրոնատեղին Մ. Գալէնտէր, Թարագճըլար փողոց, թիւ 49, Կ. Պոլիս։ 374 3—4

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին

Կեդրոնական դրասենեակ ընկերութեան Անգլիա «Լանքաշըր Ինշուրանս [illegible]» [illegible], Մանչեսթըր։
Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ » » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ անշարժ կալուածներու վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, վաճառականական ապրանք, և այլն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը ամէն նպաստաւոր պայմանները զորս կ'ընծայեն կենաց ապահովագրական ընկերութիւնները։
ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ
Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սահմանի և չափուց մասնակցութեան։
Մեր տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն
ՖՕՆՏ ՍԷԼԻԷՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Քիւչիւք Թիւնել խան, Ղալաթիա
13—104

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Քույումճեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Մէհրան էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Ղալաթա, Թանթաւուրուն
խան, Օսմ. Պանքային դէմ

ԱԶԴ

Ազգ. Հիւանդանոցի սեպհական մաքրա դերձաններու հնարիչը Մեսրոպովիչ այս անգամ իր գործարանակը ինչպէս նաեւ յիշեալ դերձաններուն վաճառման Ն'ատեղին փոխադրած է Կ. Պոլիս Մահմուտ Փաշա, Գամանճօ խան, թիւ 1 ուր կը վաճառուին յիշեալ դերձանները մեծ և փոքր քանակութեամբ՝ և մինչեւ հիմայ եղած գնումները այնչափ մեծ զարկ մը առած են որ հայթայթիչն ընդարձակած է իր գործառնութիւնը, միեւնոյն ատեն աժանցնելով գիները. մէկ խօսքով, աժան ապրանք, լաւ տեսակէն, որուն դէմ հրապարակի վրայ գտնուող վաճառականներէն ոչ ոք կրնայ մրցիլ և նոյն իսկ մրցիլ փորձել։

Կը յուշացուի որ բարեսէր տիկիններ և օրիորդներ ինչպէս նաեւ ազնիւ դերձակուհիներ և դերձակներ պիտի գործածեն այս ընտիր դերձանը գլխաւորաբար անոր համար որ ատով օգուտ մը ըրած պիտի ըլլան Ազգ. Հիւանդանոցին որուն ի նպաստ կը վաճառուի այս դերձանը. նպաստ ընել և օգտուիլ պարագայ մըն է որուն առիթը միշտ չի ներկայանար։

Կիսաներուն և մաքրաներուն իւրաքանչիւրին վրայ միշտ փնտռելու է վերի արքան վրան աքաղաղով՝ որ արտօնուած կայս. կառավարութենէն։

132 48—52

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայը Շահանէյէ միւպաեաա օլընաճագ Գըրգ պին Գըյխէ իխալիան բիզօն բիրինճիսին միւնագասասընա պաշլանըլըպ մահը հալը [illegible]

2—3

Ի՞ՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք մը գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տըղաքն ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գընահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը չօքօլաի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սընանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կայտառնան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆօսֆաթին Ֆալիէռով մեծցող տըղաքը քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

1—26

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ
ՎԵՐՋԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հոգեւոր Երգեր Հանդերձ Եղանակօք, Հայատառ Թուրքերէն։ 214 էջ։ Կը պարունակէ իբր 270 եղանակներ և 313 հոգեւոր երգեր։ Գործը բոլորովին նոր չէ, այլ հին երգարանի մը նոր հրատարակութիւնը՝ վերաքննուած և բարեփոխուած, նաեւ ճոխացուած իբր 62 նոր երգերու և 70 նոր եղանակներով յաւելմամբ։ Մասնաւորապէս յանձնարարելի է Թրքախօս Հայոց, նաեւ այն ամէնուն որոնք Թուրքերէն կը կարդան և համ կ'առնեն Թուրքերէն հոգեւոր երգերէ։ Բոլոր երգերը յօրինուած են Աւետ. սկզբունքներու և վարդապետութիւններու համաձայն և կրնան հոգեւորապէս օգտակար ըլլալ Հայ ժողովուրդին ամէն դասակարգերուն անխտիր։ Գին 10 դահեկան։

Նոյն գիրքը առանց եղանակի և մանրագիր, գրպանի համար, էջ 344, գին 5 դահեկան։

Նոյնին խոշորագիրը դարձեալ առանց եղանակի, մամլոյ տակ, ի մօտոյ վաճառելի, գին 6 դահեկան։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու։ 173

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Երեւանը ութ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ Մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի, Պօրտօյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյլըր	3000	Օսայրիս	2250
Թեսնոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարօս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Ֆ[illegible]քընթ	1500
Մարեօթիս	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ՇԱՊՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕԿԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÈRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆօսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆօսֆաթիւրի, Գլօռօզի, դանդաղ-նեւրալժիի, ապտէնոռլժիի, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La
VELOUTINE
[illegible]
CH^les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

Լ'ԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ջիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմօն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէօտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒԹ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Հեգօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1595	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Սիպիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1545
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իաքօ	2354	Նէրօ	1088	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2484	Իտահօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլիտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1481	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1595	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2507	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գագօ	1094	Ֆինլանտ	1825	Քօվնօ	1700	Բէլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թօքիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղղեւորած է։

Լօրէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ուէնկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է յունիս 28ին և ամսոյս 12են հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Թիւնէլ Մէյէթ խան, Ղալաթիա

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ. ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ Զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդռ-Տամ տէ Վիքդուառ փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Ֆր., 1897էն 1,424,000 Ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կըլլայ ամբողջ Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ ապագային չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հաստատարեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ տըրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ֆ. ՌՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Բնիկ-Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒՂԱՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »
1895ի հասոյթք 25,000,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, [illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՕՐ ՌԷՊՐԷՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստանեղծ ցաւած ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible]։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ Թըմբրեցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ աղցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի [illegible]։

Ց. Գ. Ջմեռները կ'երթայ օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամեն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գտնուեցէք կրկին [illegible], Թիւ 1 [illegible]։

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.
ELBERFELD (Allemagne)

Somatose
ՍՕՄԱԹՕԶ

Անհամ փոշի | Միսին սննդական տարրերը միայն կը պարունակէ

ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Տկար անձերու, տխեղծ մանուկներու, հիւծախտի, այլեւայլ ստամոքսային հիւանդութիւններու, ծննդական վիճակի, տղոց ողնաթեքութեան, հիւանդութենէ ապաքինածներու

եւ մանաւանդ

ՔԼՕՐՕԶԻ ՀԱՄԱՐ

Սօմաթօզը, առանց բացառութեան ախորժակ կը բանայ

4 շաբթուան մէջ 8 լիտր կ'աւելցնէ մարմին ծանրութիւնը

Սօմաթօզը պէտք է ծախուի իրեն յատուկ պահարանով, 25, 50 և 100 կրամնոց տուփերու մէջ

320

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու մէջ։ Կեդրոնատեղի Ճօն Քնէխթէլ, Պոլիս 22—52

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուակ. ը
(. 0 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըն
Ցակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Ջասօլս
Մարբուճճըլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21 194

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 22 4 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 23 5 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 24 6 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 24,6 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օտտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթումժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 25 7 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 567

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	1531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աւրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Ցէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սկիթիա	4557	Թրինիտատ	1898
Ալէպպօ	2143	Մօրոգգօ	1855
Քէտար	1876	Գամբանիա	12950
Նէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գադալոնիա	4845		

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Քարպինս, յուլիս 14ին (Ն. Տ.) Լիվըրբուլէն հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՕԼԻ գործակալս
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ և Արեւելեան միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ֆլորիտիան	10500	Ֆլավիան	3500
[illegible]մինիան	10500	Էմիրջիան	3500
Վէսդրիան	10500	Արքաթ.քն	3000
Ալէքսանդրիան	9000	Ալպէրիան	2500
Բրիստէլիդիա	9000	Արապիան	3500
Կոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Կորինթիան	8000	Անատոլիզիան	2800
Ռուզոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիլինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Հավոնիան	3700	Օրօրօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիպսօն	800
Ծապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (63)

ԼՈՒԻ ԲՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՑԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋԸ

Գ. ՄԱՍ

ՈՐՍԱՆԱՒԸ

Նաւաստիները արդէն ըրած էին ատիկա։

Միւս կողմէ՝ որսանաւն ալ անկէ նուազ դէշ կացութեան մէջ չէր գտնուէր։

Մեքենան չէր գործէր, և սակայն Ֆլաքսան վարանոտ մարդ չէր։

Անմիջապէս հրաման տուաւ որ պարզեն բոլոր առագաստները, միեւնոյն ատեն ալ հովին ուղղութիւնը բռնել տալով նաւուն։

Որսանաւը ահագին տարածութեամբ առագաստ ունենալուն՝ սուրալ սկսաւ։

Էֆլեռ առագաստի պէտք չունէր ու թէև ճեղքը կը դանդաղեցնէր իր արագութիւնը, սակայն ի վիճակի էր որսանաւը հետապնդելու։

Հալածումը սկսաւ։

Ցայտնի չէր սակայն թէ ի՛նչ հետեւանք պիտի ունենար ան։

Այդ հետապնդումին ատեն, միջադէպ մը բոլորովին արգելք եղաւ Էֆլեռի։

Ստահակը՝ որ միշտ Մաժէսթի վրայ կը մտածէր, ծովին մէջ գլուխ մը նշմարեց յանկարծ։

Մարդ մը կը տապլտկէր ալիքներուն գոգը։

—Մա՛րդ մը, աղաղակեց Ֆռիքէ. անպատճառ Ֆլաքսանի մասնաւորներէն մէկը ըլլալու է անպիտանը։

«Հիմա կ'ազատեմ զայն և անշուշտ կրնամ իրմէ տեղեկութիւններ առնել Մաժէսթի վրայ։

Եւ հակառակ Անտրէի խորհուրդներուն՝ որ կ'ուզէր զինքը արգիլել, ստահակը մէկ ոստումով ծովը նետուեցաւ, և սկսաւ դէպի մարդը լողալ։

Տը Վալբրէօ հրամանատարը՝ որ մասնաւոր համակրութիւն մը ունէր դէպ ի ստահակը, չուզեց զայն հոն թողուլ և կենալու հրաման տալով անմիջապէս մակոյկ մը իջեցուց ծովը։

Ֆռիքէ գրեթէ քառորդ ժամ լողալէ ետքը յաջողեցաւ մարդուն հասնիլ, որ սակայն անմիջապէս իր սրունքներուն կառչեցաւ։

Ստահակը զգաց որ կ'անդամալուծուէր պարզապէս.

—Թո՛ղ զիս, պոռաց մարդուն. ձգէ՛ սրունքներս, թէ ոչ կը կռփեմ։

Եւ որովհետեւ մարդը յուսահատութենէն բնաւ միտք չունէր հնազանդելու, Ֆռիքէ կռուփի սքանչելի հարուած մը տալ պարտաւորուեցաւ անոր։

Մարդը անշարժ մնաց։

Ճիշդ այդ վայրկեանին, դրահաւորին մակոյկը անոնց քով հասած էր։

Տասը վայրկեան ետքը ամէնքն ալ Էֆլեռի կամրջակին վրայ էին։

Ազատուած նաւաստին անմիջապէս տոքթէօռ Լաքէրիէռի խնամքին յանձնուեցաւ։

Կէս ժամ ետքը մարդը աչքերը բացաւ և իսկոյն հասկցաւ իր վիճակը։

Իբր ծովահէն բռնուած էր, և նաւային օրէնքներու համաձայն կախել պէտք էր զինքը։

Եւ սակայն՝ իր վիճակին վերահասու ըլլալով, մարդը մխրճելու տեղ դառն զուարթութիւն մը արտայայտել սկսաւ, իբր մարդ մը՝ որ իրեն համար անտանելի կեանք մը ապրելու բռնադատուելէ ետքը գերագոյն հանգիստ մը կը գտնէ յանկարծ։

Բարձրահասակ մարդ մըն էր, ուժեղ կազմուածքով ու ջղուտ ձեռքերով։

Իր տեսքը ո՛չ սարսափ կրնար ներշնչել, ոչ ալ անվստահութիւն, ընդհակառակը՝ աշխարհ տեսած մարդու մը կրնար նմանցուիլ ամէն բանէ աւելի։

Քառասուն տարեկան ըլլալու էր, եւ սակայն հազիւ երեսուն տարու կ'երեւար։

Հասարակ նաւաստիի հագուստ մը հագած էր թէեւ, բայց վրայէն յայտնի էր հասարակ նաւաստի մը չըլլալը։

Բառ մը չէր ըսած տոքթէօռին՝ որ վերջին ծայր գոհ կ'երեւար զինքը այդչափ շուտ առողջացուցած ըլլալուն համար։

Տոքթէօռը՝ անոր լաւ վիճակի մը մէջ գտնուիլը տեսնելով ըսաւ.

—Ալ առողջացած կրնաս համարուիլ. պիտի ուզե՞ս ըսել թէ ինչու ծովը նետուեցար ու մանաւանդ թող տուիր որ ձերբակալեն զքեզ։

Անծանօթը ձայն անգամ չհանեց։

—Կը տեսնեմ որ շատախօս չես, շարունակեց տոքթէօռը անոր լուռ մնալը տեսնելով։

Այդ միջոցին զէնքի ձայներ ելան դուրսը։

Դուռը բացուեցաւ յանկարծ և հարիւրապետ մը ներս մտաւ, դրան առաջքը ձգելով չորս զինուորներ, ամէնքն ալ զինուած և հրացանը ձեռքերնին։

Բժիշկը խօսելու ժամանակ չունեցած, հարիւրապետը ըսաւ անոր.

—Պ. Տոքթէօ՛ռ, բանտարկեալը կրնա՞յ արդեօք մեզի հետեւիլ։

Բարի մարդը՝ զգաց պատահելիքը անմիջապէս։

Զինուորական ատեանը պիտի գումարուէր, ու խեղճ բանտարկեալը իսկոյն կախուելու պիտի դատապարտէին։

Բոլոր ասոնց վրայ մտածելով, ուզեց դեռ քանի մը ժամ ալ ապահովել ծովահէնին համար, յուսալով մանաւանդ տեղեկութիւններ քաղել անկէ՝ Մաժէսթի վրայ։

Այս պատճառով՝ հետեւեալ պատասխանը տուաւ հարիւրապետին.

—Բայց շատ տկար է դեռ ու չգիտեմ թէ կրնա՞մ արտօնել որ ոտքի ելլէ։

—Հրամանատարը զիս ղըրկեց որ մի՛ միայն ձեր կարծիքը առնեմ, Պ. Տոքթէօռ։

—[illegible] բանտարկեալը չկրնար տակաւին դուրս ելլել։

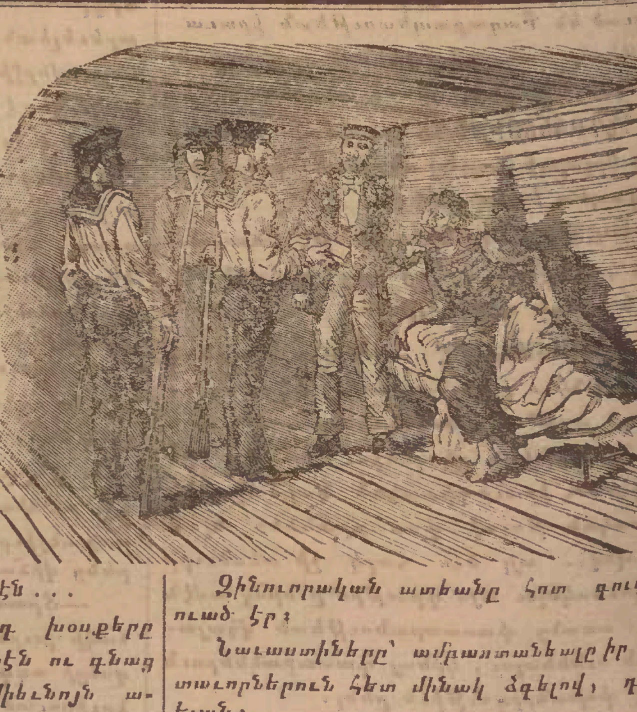

Անծանօթը իսկոյն ցատկեց տեղէն . . .

Անծանօթը սակայն՝ այդ խօսքերը լսելով իսկոյն ցատկեց տեղէն ու գնաց կեցաւ զինուորներուն մէջ, միեւնոյն ատեն ալ նայուածքովը շնորհակալութիւն յայտնելով տոքթէօռին։

Ցետոյ ըսաւ հարիւրապետին.

—Ձեզի կը հետեւիմ, կրնաք զիս ուզած տեղերնիդ տանիլ։

Ու քաջաբար առաջանալ սկսաւ, սքանչացում պատճառելով զինուորներուն՝ որոնք իբր նաւազ՝ մեծ յարգանք կը տածեն միշտ ամէն քաջ մարդոց։

Խումբը նաւուն ճաշարանը առաջնորդուեցաւ, ուր հինգ սպայ և դեր-սպայ մը բոլորուած էին սեղանին շուրջը։

Զինուորական ատեանը հոն գումարուած էր։

Նաւաստիները՝ ամբաստանեալը իր դատաւորներուն հետ մինակ ձգելով, դուրս ելան։

Այս տեսակ պարագաներու մէջ սովորութիւն է ընդհանրապէս, բռնուած ծովահէն մը կախել անմիջապէս, առանց զայն ո՛ և է հարցաքննութեան ենթարկելու։

Եւ սակայն, տը Վալբրէօ հրամանատարը չեղած էր այդ սովորութենէն և դիտմամբ ատեան գումարած էր, յուսալով որ կրնայ որսանաւին ծրագիրներուն և կամ անոր ապագայ գործունէութեան վրայ տեղեկութիւններ քաղել ծովահէնէն։

(Շարունակելի)